

STALIŠČE SOCIALISTIČNE STRANKE V VOLILNEM BOJU

KDOR JE ZA DELAVSTVO IN ENOTNOST, BO SODELOVAL S SOCIALISTIČNO STRANKO

PROPAGANDA PRIVATNIH INTERESOV SLEPI IN ZAVAJA.—BEGANJE Z NOVIMI STRANKAMI

Obe kapitalistični stranki se pripravljata na volilno bitko, toda obe sta vzlic tekmici za urade enotni v svoji nalogi—**BRANITI kapitalizem** in njegove interese!

Delavska prednja straža v akciji

Proti njima stoji socialistična stranka, kateri se v tem letu nudijo za razmah sijajne priložnosti. Socialistična stranka gre v boj z determinacijo, da mora in hoče **NAPREJ**. Zato se bo borila z vsemi svojimi močmi. Njen cilj je **SOCIALIZEM**! Nobenega cincanja, nobenega kompromisa ne bo v tej kampanji. V kapitalističnem razsulu, čigar posledica je milijone gladnih,—nepopisna mizerija ob kupih izobilja,—je za socialiste logičen edino le boj za **PREBRAT**—preosnova družbe na socialističnih načelih!

Zavajanje s "tretjimi strankami"

Nepoučeni, dobromisleči liberalci, politični pustolovci in razni reformisti, ki se še vedno križajo pri besedi "socialist", begajo delavstvo s "tretjo" stranko, ali z množico svojih "tretjih" strank, ki so le na papirju. V svojih političnih ambicijah vabijo "vse ostale struje" na posvetovanja za "enotno akcijo".

Socialistična stranka je na vsa taka vabila odgovorila, da socialisti zdaj nimajo časa za posvetovanja. Treba je delati, treba agitirati, treba se boriti, ne pa spravljati borbo v nesigurnost s posvetovanji z ljudmi, katerim sploh ni za enotnost, nego le za vodstvo.

Vse struje so v socialistični stranki dobrodošle, ako priznajo njen program in so se pripravljene **POGNATI ZANJ v borbo**. Vse so v nji lahko **enakopravne**, zahteva se pa od njih, da prevzamejo tudi dolžnosti **V AKTIVNOSTIH IN BOJU proti kapitalizmu**, proti vsem socialnim krivicam in **ZA SOCIALIZEM**!

To je za našo stranko edino pravilno stališče, ki ga je eksekutiva na svoji prošli seji še posebno naglasila radi tega, ker jo hočejo nekateri liberalci zadrževati od načrtov za kampanjo s svojimi predlogi in vabili na posvetovanje za ustanovitev "tretje stranke".

Tri desetletja boj in dela

Socialistična stranka ima za seboj nad tri desetletja **častne zgodovine**, naglašajo njeno glasilo "New Leader". V tej dobi je preživela Populistično stranko, Rooseveltovo "progresivno" stranko, Farmarsko nestranksko ligo, odbor osemindesetih, razne liberalne in delavske ter farmarsko-delavske stranke, in s tem je zgodovinsko dokazala, da ima pravico do življenja, pravico radi naloge, katere se ni oprijela nobena imenovanih strank. Zato so propadle, ali pa životarijo.

Nobeni evangelisti, ki se pojavijo preko noči, kakor se je leta 1893 "general" Jacob Coxy z armado tisočev brezposelnih v Washingtonu, in kakor se je zdaj Rev. Cox, niso in ne morejo biti Mojzesi vzlic poštenim namenom. So brez programa, apelirajo na dobra srca kapitalistov, prosijo usmiljenja in kritizirajo bogataše. Slično nastopajo razne reformistične skupine. Neukim ljudem ugajajo, zato pa je taka taktika ljudstvu škodljiva in neposredno koristi le strankama, ki branita kapitalistični sistem.

Edino en izhod iz kaosa in mizerije

Ljudstvo, predvsem delavstvo, se mora sprijazniti z resnico, da izhoda iz kapitalističnega **NEREDA** ne nudi nihče razen **SOCIALIZEM**. Vsi delavci, ki to resnico zapopadejo, zaposleni enako kakor nezaposleni, so **dolžni sebi in drugim, da stopijo V AKCIJO**.

Socialistična stranka vas kliče! Obstoja radi svoje zgodovinske naloge, ki je vaša naloga: **Vreči sedanji sistem in zgraditi novega, ki bo služil samo in edino delovnemu ljudstvu!**

JEZUITJE ODHAJAJO IZ ŠPANIJE

Španska republika je izvedla ločitev cerkve od države in razpustila red jezuitov, kateri posedujejo ne le ogromna posestva, nego tudi industrije v skupni vrednosti tisoč milijonov dolarjev. Jezuitje so bili pod monarhijo njen najjačji propagandistični aparat. Ta bojovni red je ustanovil v Španiji pred približno 400 leti Ignacij Lojola. Mnoge evropske države so že dale jezuitom slovo. Zdaj je to storila v interesu ljudstva in republike tudi Španija, ki je do nedavno ječala pod peto ohromelo monarhije in najreakcionarnejšega klerikalizma. Ta slika je bila vzeta na meji Francije, ki prikazuje selitev jezuitov na Francosko. Nepremično imovino im je Španija konfiscirala. Njihove šole so prešle v last in pod upravo države. Cerkevne šole sploh so v Španiji odpravljene.

TRJE DNEVNIKI PROTI D. HOANU IN SOC. STRANKI

Zunanji interesi v tekmi za kontrolo.—Kotekijeva reklama.—Vroč volilni boj.

Oba meščanska dnevnika, ki izhajata v Milwaukeeju, in pa milwauska dnevna izdaja čkakaškega ultra kapitalističnega dnevnika Tribune delujejo za kandidate privatnih interesov in proti socialistični administraciji. Ti trije listi reprezentirajo samo v svojih podvzetjih imovino v vrednosti stotine milijone dolarjev. Njim nasproti stoji socialistični dnevnik Milwaukee Leader, kateri je edini v resnici milwauski list, kajti Journal in Sentinel sta v posesti zunanjih gospodarjev, ki živijo daleč stran.

Veliko kampanjo vrše socializem nasprotni elementi tudi za sedanjega komptrollerja Koteckija, kateremu pripisujejo zasluge za vzorne finance in gospodarski prosep mesta, da si tudi vrabci vedo, da če kdo, gre to priznanje predvsem županu Hoanu in drugim socialistom v mestni upravi. Kotecki je "nestrankski". Zanj je njegov kampanjski odbor izdal pamflet, v katerem našteva vse uspehe milwauskega mesta, za slugo pa pripisuje njemu. Pamflet dele celo med otroci v šolah.

Milwaukee si je pridobilo sedanji sloves zaradi spretnosti socialistične administracije. Ugleb mu ostane, če volilci ne bodo nasledili plačani, dobro organizirani kapitalistični propagandi.

Koga protektirajo?

V Sangaju na Kitajskem so ameriške, angleške, francoske, italijanske in japonske čete. Njih vlade trdijo, da protektirajo "interese" svojih dežel in pa življenja svojih državljanov. V resnici varujejo le sto kapitalistov, ki so pijavke na milijonske investicije zunanjih telesu Kitajsko.

EVROPA IN AMERIKA ZALAGA JAPONCE Z MUNICIJO IN HRANO

Možnost obstoji, da se Zed. države zapletejo zaradi interesov svojih kapitalistov z Japonsko vsak čas v vojno. Ako se to dogodi, bo marsikak ameriški vojak ubit z orožjem, katerega zdaj ameriški kapitalisti izvažajo za milijone dolarjev na Japonsko.

Iz ameriških pristanišč na Pacifiku odhaja ladja za ladjo natovorjena z municijo, vključivi topove, strelivo, bombe vseh vrst, strelno orožje itd. Enako izvažajo municijo na Japonsko iz Anglije, iz Hamburga in sploh od povsod, kjer jo izdelujejo. Medtem, ko se zastopniki vseh držav na svetu v Ženevi prerokajo o problemu razorožitve, se kapitalisti raznih držav kosajo, kdo bo prodal Japonski ali Kitajski hitreje in ugodnejše čimveč morilnega materijala.

Škodove tovarne na Češkem so prodale Japonski v prejšnjih tednih tisoče zabojev eksplozij, Francija ji je prodala veliko strojnih pušk, Zed. države in Nemčija kemikalije ter druge vojne "potreščine", in tudi Poljska, ki je drugače zaposeljena s svojim oboroževanjem je prodala Japoncem za več milijonov dolarjev municije, Paul Linbarger, svetovalec kitajske vlade v Nankingu, je dejal zbornici poslancev v Washingtonu, da je Japonska naročila za nad 150 milijonov dolarjev municije "s pomočjo ameriških bankirjev, ki garantirajo izplačila."

Zmanjššan proračun

A. T. T. C.

American Telephone and Telegraph kompanija ima v proračunu določenih \$300,000,000 za konstrukcijska dela v tem letu, ali 59 milijonov dolarjev manj kakor je potrošila leta 1931.

ALI BO T. MOONEY OSTAL V ZAPORU VZLIC NEKRIVDI?

Ameriška "justica" vztraja pri krivici.—Governor Rolph pozabil na obljube v kampanji.

Dasi so že mnogi sodniki, pravniki, porotniki in nešteti drugi vplivni ljudje apelirali na "justico" v Californiji, da naj izpusti iz zapore Mooneyja in Billingsa, ker sta po nedolžnem v ječi, se sodni in vladni aparat obrača, kakor da traja človekovo življenje stotine let.

Wickershamova komisija, katero je imenoval predsednik Hoover, je sama izdala najglasnejšo obsodbo proti obsodbi, ko je izjavila, da sta bila omenjena obsojena ne na podlagi dokazov, nego v zarotniškem, patriotičnem vretju, v katerem je prevladovala histetrija. Sedanji governor Rolph je v volilni kampanji pred par leti obljuboval, da bo zadevi posvetil vso svojo pažnjo, a v uradu počne pač to, kar zahtevajo njegovi "višji".

Odbor za sodne zadeve kongresne zbornice v Washingtonu je imel pred seboj resolucijo kongresnika LaGuardie, s katero bi se naj kongres izrekkel za osvoboditev Tom Mooneyja. Večina odseka jo je zavrgla, češ, da je to zadeva Californije.

Akcija za osvoboditev teh dveh žrtev razredne justice se nadaljuje. Soc. stranka v New Yorku in drugje na vzohu je imela prošle tedne več demonstrativnih shodov in poslanih je bilo na pristojne oblasti tisoče resolucij. Naj se reakcija v Californiji še tako upira, prej ali slej bo prisiljena priznati krivico, ki jo je storila Mooneyju in Billingsu, popraviti pa jo ne bo mogla nikdar.

Žetev militarizma

V Mandžuriji in zdaj v Sangaju in okolici je izgubilo življenje na bojišču in pa vsled drugih vzrokov nad 20,000 Kitajcev.

DVE MILJARDI VLA-DNEGA POSOJILA JE LE ZA "VELIKE RIBE"

Več tisoč malih in tudi velikih bank v vseh krajih Zed. držav je propadlo. Vlagatelji imajo v njih stotine milijonov dolarjev. Razni odbori, ki jih zastopajo, so vprašali, če bo nova vladna kreditna korporacija dala tem bankam na lastnino, ki jo imajo, kaj posojila, da dobe vlagatelji v teh časih ekonomske stiske vsaj nekaj od svojega denarja.

Merodajni faktorji so odgovorili, da uprave propadlih bank ne dobe posojila, pa čeprav bi lahko dale zanj zadostno garancijo. Dalje pojasnijo, da vladna kreditna korporacija ne bo v stanju preprečiti nadaljnje propadanje bank, je pa možno, da bo vsled "povračanja zaupanja" bančnih polomov čezdalje manj.

Zdaj postaja tudi malim "biznismanom" jasno, da bo dveh milijard vladnega kredita deležen le velebiznis.

Fašistični agitator

V Nemčiji je nad 6,000,000 brezposelnih. Tudi kmetje so obubožani. Fašistični predsednik kandidat Hitler obljubi, da bo spremenil te razmere na mah ko hitro bo izvoljen. Dasi je Italija blizu, so mnogi ljudje zaslepljeni in ne pojmujejo, da jih čaka pod fašizmom še hušja usoda.

Dobri gospodarji

V preiskavi o bankah je prišlo na dan, da je Loramie State Bank v Chicagu, ki je propadla avgusta 1930, posodila nekaterim političnim prvakom demokratske in republikanske stranke, ki so bili njeni direktorji, visoke vsote, katerih zdaj ne morejo vrniti. Kot je običaj med takimi roparji, vsi zatrjujejo, da so brez imovine zaradi polomov na borzi. Sodniki pa se jim čudijo, ker vidijo, da kljub "revščini" živijo udobno, imajo drage avtomobile in lepe rezidence, a skoro vse je "prepisano" na druge ljudi.

V MILWAUKEE!

Ali bo vaša naselbina zastopana na IX. rednem zboru JSZ?

MORILNE ORGIJE JAPONSKIH ČET V OKOLICI ŠANGAJA

Tisoče kitajskih žensk in otrok ubitih.—Rušenje mest ubožnemu prebivalstvu.—"Triumf" militarizma.

Japonska armada, ki operira v Sangaju na Kitajskem, je pomorila že tisoče civilnega prebivalstva, največ z bombami, ki jih mečejo Japonci s svojih aeroplanov. Kitajsko mesto Kiangwan so Japonci čisto porušili. Več tisoč prebivalcev trohni v ruševinah. Smrad je neznošen. Kitajsko poročilo trdi, da niti ena hiša v Kiangwanu, ki je imel do vojne 15,000 prebivalcev, ni ostala cela.

V takozvanem mednarodnem predelu Sangaja so pojačale svoje vojne čete vse države, ki imajo na Kitajskem "posebne privilegije".

Kitajskih vojakov je padlo v bitkah okrog Sangaja par tisoč, japonskih pa le nekaj stotin, ker so vsled "modernejšega" orožja ter militaristične izvežbanosti boljše protektirani.

Kitajci se zelo pritožujejo, ker so japonske čete prisilile kitajsko civilno prebivalstvo graditi na bojiščih barikade in kopati zakope proti svojim rojakom. Dalje morajo Kitajci v zasedenem ozemlju skrbeti Japoncem za hrano in jim izvrševati vsa manualna ter tudi vojaška dela. Donašati morajo npr. municijo, graditi barake itd. Kogar imajo Japonci na sumu—pa četudi nimajo niti malo dokazov, da je v zvezi s kitajskimi četami—ga brez obravnave ustrelje.

Angleška delavska stranka proti Japonski

Angleška delavska stranka je za akcijo, s katero bi se Japonsko prisililo prenehati z vojno in osvajanjem na Kitajskem. Zahteva od vlade, da naj vpliva na Japonsko v tem pravcu.

Znamenje časa

Socialistična stranka je v tem letu napredovala za kakih 10,000 članov.

RUŠENJE V KITAJSKIH MESTIH

Japonska armada čezdalje bolj divja na Kitajskem, ker se je v računih, da bo pri invaziji na Sangaj našel le na malo odpora, prevarila. S svojimi topovi, izstrelili in bombami je napravila že milijone škod. Okrog pet tisoč civilnih prebivalcev v Sangaju, med njimi mnogo žensk in otrok, je bilo ubitih od Japoncev. Na sliki je Severni holodvor v Sangaju, na katerega so Japonci izstrelili bombe.

Glasovi iz Našega Gibanja

Z AGITACIJE V NASELBINAH NA ANTRACITU

Piše Anton Vičič.

(Nadaljevanje.)

Nanticoke je rudarsko mesto z okrog 3.000 prebivalci. Največ je Rusinov, potem Poljakov, Litvincov itd. Slovenskih družin je samo dvanajst. V politiki je te narodnosti okupirala republikanska stranka. Cerkve so močne, toda brez vpliva med Slovenci, ki se zanje le malo interesirajo. Društvo SNPJ 447 ima 47 članov.

Decembra prošlo leto so tu ustanovili klub JSZ, pod vodstvom John Viteza, ki je v Detroitu, v Chicagu in več drugih naselbinah znan kot dober, inteligenten sodrug. Enako je pomagal pri ustanovitvi s. Frank Kovach. Energičen sodelavec pri stvari je s. Pečarič. Državna organizacija je klubu poslala čarter, a po čudnih naključjih naslovljenecem ko to pišem še ni prišel v roke, dasi je bil poslan iz tega vzroka že drugič. Imeli smo tudi sestane, o katerem je poročal pred par tedni s. Pečarič. Ta klub ima 16 članov, med njimi štiri sodruge, ki so vsi pri volji delati kolikor največ mogoče za socialistično gibanje ne samo med Slovenci nego med vsemi narodi. Delokrog naših klubov je namreč brez mej.

V par krajih sem naletel na dva ali tri rojake, ki so zelo zgovorni v zabavljanju. Poslavljajo se za komuniste, vedo pa samo, da prodajamo proletarijat, da smo ubili Roza Luxemburgovo in Leibknechta in da smo za vojno zoper Rusijo in take stvari. S tem strupom so jih prepeljali provokatorji pod masko revolucionarstva, in reveži na duhu te laži na papagajski način ponavljajo.

V Nanticoke je samo par slovenskih družin, katere še ne prejemajo "Proletarca". Pri enih nisem dobil nikogar doma, ali pa zdaj ni sredstev na razpolago, narače pa se ko hitro mogoče. Delajo malo. Ko sem bil med njimi, sploh niso delali, potem pa le kak dan v tednu.

Dne 23. januarja me je peljal sodrug Rataje v Scranton. Tu me je seznanil s sod. Oreškom in z več drugimi rudarji. Premogariji se nad razmerami zelo pritožujejo. Eden, ki je delal 12 dni, je prejel za vse te štite le 14 dolarjev plače! Razumljivo je, da jim zavre kri ob takih krivicah.

Na agitaciji v Scrantonu, Dickson Cityju in Throopu sta mi pomagala Orešek in Vozel; list smo razširili stodontno. Zavednost naših rudarjev v teh krajih me je zelo razveselila.

V Scrantonu, ki je centrum antracita v tem okrožju, imajo tudi tovarno za izdelovanje cigar ter tkalnice svile. Slednje zdaj ne obratujejo. V enih rojih delajo od 4 do 5 dni na teden, zaslužek pa je v najboljšem slučaju od \$5 do \$6 na dan. A so tudi slučajji, kakor omenjeni, ko zasluži rudar pri vsem svojem naporu komaj dolar na dan. Za takozvano mrt-

vo delo niso plačani nego le za nakopani premog.

Premogariji na antracitu so vsi v United Mine Workers of America, ki je razen Illinoisa poslednja postojanka te nekoč mogočne unije. V nji so veliki notranji boji, največ za vodstvo, toda navadno so na vrhuncu vedno Lewisovi ljudje. Veliko se trudijo tudi komunisti za svojo National Miners unijo. Kakor so mi pravili rudarji, nimajo uspeha, kljub temu, da tudi Lewisovo vodstvo nima med delavci nikakega ugleda. Še bolj pa se boje komunističnih pustolovcev.

Dne 31. januarja sem šel s Pečaričem na komunistični shod v Luzerne. Vršil se je v italijanski dvorani. Govorniki so klobasali take bedastoče in vzeli avdijenco za tako naivno, da se mi je gnusilo. Še na vsakem takem shodu me je jezilo, ker ne znam angleščine toliko, da bi tem demagogom lahko pred avdijenco povedal kar jim gre. Svetovne dogodke tolmačijo tako, da ni za nikamor. Na vsakem shodu govorje drugače—odvisno je, kakšno publiko imajo pred seboj. Na omenjenem shodu so pokazali tudi nekaj slik, a ne o blagostanju v sov. Uniji, kakor so obljubili, nego iz starih filmov, ki prikazujejo boljševoško revolucijo v Leningradu. Ko so pokazali na filmu Kereškega, so njih pristasi dvignili običajni buu. Vseh prisotnih je bilo okrog 150.

Dasi se Kereški ni obdržal, in četudi je šel iz vlade zaradi svoje neodločnosti diskreditiran, bi mu smeli tudi boljšeвики priznati, da je bil on pri strmoglavljenju carizma eden glavnih faktorjev.

V mestu Luzerne, ki ima okrog 89.000 prebivalcev, in v Luzerne County, ki jih ima okrog pol milijona, je zastopanih šestindeset različnih narodnosti. En del mesta, zvan Swayersville, je trdnjava Italijanov, katerih je tisoče na antracitu. Znanih slovenskih družin pa je v tem prostrano raztrešenem mestu le 35. Medsebojne kompaktnosti ne poznajo, čemur je vzrok tudi to, da so poženjeni med vse narodnosti.

Katoliška cerkev ima tu bogato polje. Na dan sv. treh kraljev ima katoliški duhovni običaj, da gre v vsako hišo, kjer škropi z blagoslovljeno vodo, vsako sobo posebej, spremljati pa ga sme samo gospodinja. K Slovincem ne hodi škropiti, kot so mi rekli, je pa to utrjen običaj posebno med Slovaki.

"Proletarca" smo razširili, toda v teh krajih ne toliko kakor bi bilo potrebno. Srečal sem rojaka, ki je dejal, da je že večkrat volil socialiste, pa jih ne more izvoliti, zato bo volil od zdaj samo republikance, ker so najlažje izvoljeni. "Proletarca" bi že naročil, ako bi čital, ker pa mu ni za branje, zato lista ne mara.

(Dalje prihodnjic.)

NI POVSOD POLETJE, KOT KAŽE TA SLIKA

Blizu Alamosa, na Cumbersskem prelazu ter v gorah okrog Salide, Drwanga itd. je nedavno padlo toliko snega, da so zameti vjeli vlake železnice Rio Grande Western in druge. Eni so bili v tem neprijetnem vjetu teden dni, predno so mogli čistiti progo. Potnikom v vlakih so nosili hrano peči iz ližnjih selišč.

Razprava o našem glasilu in drugem

"Proletarec" je premajhen list.

Piney Fork, O. — Gornje je bil naslov članka, v katerem je uredništvo pojasnjevalo, čemu je nemogoče vse dopise priobčevati sproti. To je neljubo onim, ki dopise pošiljajo, in uredniku. Kako rešiti ta problem?

Eni bodo enostavno rekli, da s povečanjem lista. To v tej depresiji ne bo izvedljivo. V kolikor sem se jaz poučil o delu v uradu, vem, da daje še danj obseg lista uredniku več dela kot pa bi ga mogel zmagovati v 8. urah, razen tega pa ima še vsako leto majsko izdajo, koledar in druge posle, ki so v zvezi z našim gibanjem. Tudi če bi list mogli povečati kar se dohodkov tiče, bi v tem slučaju morali dati uredniku pomoč.

Upam, da mi urednik ne bo zameril, če navedem vzrok, če je že vzrok, čemu za dopise zmanjkuje prostora. V listu vidimo dve dolgi povesti, ki sta sicer dobri in podučljivi, ampak vzameta precej prostora. Razen teh dveh se serijalno priobčuje tudi zgodovino delavskega gibanja na Slovenskem, kar bo trajalo še precej časa, ker to knjigo poznam.

Sedaj se priobčuje fina razprava o žensstvu, katere avtorica je naša sodružica Anna P. Krasna. Dalje imamo zapisnike sej eksekutivne in konferenc. Upoštevaajoč to, ni čudno, da v kakšni številki ni prostora za vse dopise, in ko enkrat zaostajajo, jim je težko najti kotiček pozneje.

Eni bodo morda za odpravo slik. To bi bilo listu v kvar. "Proletarec" je že pred leti priobčeval kartune, kakršne ima sedaj na 8. strani. Ena sama taka slika pove dostikrat več kot pa obširen članek in se lahko smatrajo za fino agitacijsko in tudi izobraževalno sredstvo. Druge slike se nanašajo največ na dnevne dogodke. Besedilo, ki jih tolmači, je zaeno s temi slikami fina duševna hrana.

Moje priporočilo je, da bi posamezni dopisi ne obsegali več kot do poldruge kolono, kvečjemu do dve, in da se bi opustilo eno serijalno povest, ako pa bi prostor dopuščal, naj bi se priobčevalo krajše povesti, ker snovi zanje je vse polno, samo pisar-

ti jih je treba. Ako bi jaz znal slovnico pisati, da ne bi povzročal uredniku izredno delo, bi lahko napisal marsikaj iz življenjskih izkušenj v povestni obliki.

To mnenje sem napisal radi tega, ker sem v odlašnju priobčeval jaz najbolj prizadet. Ne dolžim urednika, ker sem mu sam naročil, da kadar potrebuje, če ne bo prostora, naj kar moje dopise položi na stran. Eden je prišel na vrsto šele v prejšnji številki, poslal pa sem ga lani.

Jaz ne kritiziram urednika, ker vem, da se muči, ima dela čez glavo in skuša ustreči kolikor največ more. Najboljše bo, da bomo z urednikom kooperirali, pa bomo tudi ta problem dobro rešili.

Nace Zlemberger.

ZA POVEČANJE LISTA.

Collinwood, O. — Soglašam s priporočilom, da se priobčevanje povesti opusti, ali se prostor zanje vsaj zmanjša, namesto njih pa naj se priobčuje bolj privlačno čtivo.

Priporočam, da bi se več pisalo v listu o-sovjetski Rusiji, sicer to, kar drugi listi ne priobčujejo.

Od časa do časa naj bi se tolmačilo nauke, na katerih temelji socializem in kakšne bodo izpremembe v socialističnem sistemu. To je posebno potrebno za nove naročnike, da se jih seznani s socialističnimi teorijami in prakso.

Delavskemu listu je še vedno težko dobiti naročnike, zato je potrebno, da se jih obdrži s tem, da se jih za našo stvar čimboljše zainteresira.

Med mladino "Proletarec" ni še razširjen. Treba je, da ga razširimo najprvo med starši, potem si najde pot tudi med stroke.

Stvari bi koristilo, če je mogoče "Proletarca" izdajati dvakrat na teden, vsako izdajo na 6. straneh. Postal bi bolj priljubljen in bi se ga boljše razširilo. Da se premaga finančno vprašanje pa naj se naročnino nekoliko zviša. Anton Skapin.

Kdo je dr. Baxter?

West Allis, Wis. — Soc. stranka ima v tem mestu prvič popolno listo kandidatov.

Za župana kandidira dr. Baxter. Naj ga vam predstavim, da ga boste boljše poznali.

Rojen je bil pred 47. leti v West Virginiji. Ko je bil star štiri leta, mu je umrl oče. V sled uboštva ga je njegova mati izročila dobrim ljudem, da mu je na ta način poskrbela kruh. Rad se je učil, toda v šolo je prihajal večkrat lačen kot sit.

V starosti 12 let je odšel od ljudi, ki so skrbeli zanj, da si zasluži kruh kjerkoli. Dobil je delo v šumih za plačo 30c na dan, katero pa ni dobival v denarju, nego v posebnih čekih, ki so bili dobri edino v kompanijski prodajalni. Ni dobil zanje denarja, nego le blago. Zelo rad je čital. Ker ni i-

mel denarja za knjige, si jih je izposojeval kjerkoli je mogel. V 19. letu je šel zopet v šolo. Postal je ljudskošolski učitelj na jugu. Ker pa je bil odkrit v svojih radikalnih nazorih, so ga odslovili in je moral zopet drugam.

V času svetovne vojne se je uprl, da ne kupi liberty bondov in je naglašal, da je proti klanju. Tajni detektiv so ga odvedli in bil je izvršen proces, da se ga internira, ali pa zapre v zvezni jetnišnici v Leavenworthu, Kans., a bil je končno puščen na svobodo pod nadzorstvom, ker je imel skrbeti za ženo in otroke.

Baxter je zdravnik za kostne bolezni. Zdravilstva se je učil na medicinski fakulteti v Californiji. Po prestanih izpitih in ordiniranju je prišel na srednji zapad. V Californiji in drugje se je rad udeleževal v socialističnih aktivnostih. Pokojni E. V. Debs in V. L. Berger sta bila njegova osebna prijatelja. Imela bogato knjižnico socialistične literature in mnogo drugih knjig socialne vede. Njegov intimni prijatelj je tudi znani socialistični časnikar Oscar Ameringer.

Dr. Baxter živi tu tri leta. Njegova soproga je iz bližnjega mesta Lake Geneva.

Ker je to mož, ki je v delavskem gibanju od mladih let, poštenjak in resničen borec za ljudska prava, je vreden naših glasov. — Joe Radelj.

To in ono pri nas in drugod

Cleveland, O. — "Mr. Miller, Slovenci so vam dali 11.000 glasov," je rekel Louis Pirc, slovenski demokratični vodja, novoizvoljenemu županu. Tako je poročal "Plain Dealer". Pirc je dalje dejal: "Mi upamo, da nas ne boste pozabili sedaj, ko ste župan. Zanašamo se na vas, da nam boste pomagali bojevati se za svobodo in srečo."

(Moja opomba. Pod besedo "svoboda" misli Pirc "svobodno pijačo", ali z drugimi besedami, "pustite nas na miru, kadar ga bomo kuhali in pili."

"Pozabil da bi na vas!" je zaklical Miller. "Ne mislite, da ne vem, kdo so moji prijatelji. Ponosen in srečen sem, da lahko pozdravim svoje slovenske prijatelje. Dobro vemo, koliko je naši stranki prispevala vaša demokratična grupa."

(Mr. Miller pač ve, kje se bo dobila dobra pijača in pa demokratični glasovi.)

"Ali ne veste, da sem hotel Frank Lausheta za svojega privatnega tajnika? Veste li, da bi bil lahko on v tej poziciji zraven mene? Rekli bi, da bi bil on lahko, če bi to službo sprejel, podžupan."

(Frank ponujane službe v nagrado ni sprejel, ker menda noče biti preblizu županu...)

Vidite, prijatelji Slovenci, ki ste glasovali za Millerja, pa imate nagrado! Laushetu je bilo ponujano mesto pri žu-

panu, vam v "čas" in njemu v korist. Ali Lausheta ima pač druge namene, ali pa ovire, in ni hotel ne te časti, ne te nagrade. Dobil bo nagrado vseeno, pa v drugi obliki. Kdo pač ve, kakšen je zakulisni sporazum med temi ljudmi.

Delaj ti zame, pa bom jaz zate," je geslo v republikanski-demokratiški politiki. Principov nimajo. Usluže plačujejo s službami in s prilikami za graft. Volilci ne dobe ničesar, razen fraze in obljube.

Nič se ni čuditi, če smo zaradi takih želja dobili nov list v metropoli, "Pamet", agitacijsko glasilo slovenskih republikancev.

"Čemu bi še mi tako ne delali, kakor Pirc," so se vprašali. In treba priznati, ako bi se kateremu iz "R" kluba ponudila taka prilika kakor se je F. Laushetu, to bi bilo rajanja ter gloriole in aleluje v "Enakopravnosti". Ali križ je, da nimajo sreče. "E" nima še blagoslova. "A. D." pa ga ima, kar je cerkev na njeni strani. Naj "E." napravi še ta skok, morda ga dobi (blagoslov). Poskusiti je treba.

V "E." z dne 25. feb. se urednik Vatro jako jezi, ker je L. Pirc pohvalil slovenske socialiste, češ, da so šli kar trumoma na volišče in glasovali za Millerja. 500 jih je baje bilo. Naj Louis in Vatro še pojasnita, kdo so in kje je teh 500 socialistov v clevelandskih klubih?

Jaz in moja soproga nisva šla volit. Sodrugi Hayny in mama tudi ne. Trgovec Jože mi je zagotovil isto, "suštariju" pa sem dal komunističnega Forda, da ga je prilepil na glasovnico.

Socialisti, ki imajo načela, ne volijo ne demokratov ne republikancev. Vem pa za delničarja "Enakopravnosti", kateri je šel voliti Millerja iz kljubovalnosti, ker je deloval urednik njegovega lista za Morgana.

"Enakopravnost" in "Am. Domovina" lahko navajata nekaj oseb, da bi z njimi ribarila v kalnem. Zavedni delavci ji ma ne bodo sledili, pa če igrata še tako lepo vlogo v svoji "rotent" politiki.

Naša socialistična politika nas uči, da naj držimo roke proč od demokratov in republikancev, da se ne umažemo, kakor se je urednik "Enakopravnosti" in njegova skupina. Mr. Grill nima nobene moralne pravice zavijati oči nad socialisti, kajti v resnici je šel on s svojimi pristasi v objem starogardne politike, katere se od Pirčeve v ničemer ne loči. Kar poljubita naj se, saj imata oba enak ideal.

Dne 21. feb. je vprizoril dram. klub "Verovšek" v Slov. del. domu tridejansko kome-

dijo "Trije vaški svetniki". Spisala sta igro Real in Ferner, iz nemščine pa jo je poslovenil Ivan Cesar. Kopijo igre je oskrbela družba "Anton Verovšek" Prosvetna matica, v kateri je včlanjen. Bila je to ena najboljših igranih in privlačnih iger, kar jih je bilo vprizorjenih na tem odru. Je polna humorja, godi se na deželi in vsebuje mnogo zdrave in žgoče satire. Če bi bil original slovenski, ne bi imel toliko humorja, ker je med Slovenci le malo pisateljev, ki bi bili mojstri v komediji.

Igralci so nam podali to farsko prav dobro. Jakec se je s svojo "račko na vodi" fino odrezal. V tej vlogi ne bi mogli dobiti boljšega. Župan, njegova žena in drugi so storili vse, da je bila igra tako dobro podana. Dvorana je bila napolnena ljudstva. Razen predstave so bile na sporedu tudi pevske točke.

Pri našem klubu nismo posebno aktivni zadnje čase, razen da smo ustanovili mladinski klub. Na seje hodimo še v precejšnjem številu. Dobimo vedno tudi kakšnega novega člana.

Pravijo, da se je naš Maks Slanovec preselil v Kenmore, O. Jaz ga pogrešam.

V nedeljo 6. marca je redna seja kluba št. 49 ob 9:20 dop. v čitalnici S. N. D. Volili bomo lahko že delegata za bodoči zbor JSZ.

Frank Barbič.

Deveti redni zbor J. S. Z.

Milwaukee, Wis. — Za nas je bilo rešeno veliko in važno vprašanje, ko smo dobili vest, da je velika večina članstva izbrala mesto Milwaukee za sedež svojega bodočega zbora.

V imenu kluba št. 37 JSZ. se zahvaljujem za izkazano naklonenost in zaupanje. Naš klub je vašo odločitev vzel z veseljem na znanje in obljublja, da bo storil vse v svoji moči za uspeh zbora. Skrbel bo, da se boste počutili med nami prijetno, kot zavedni delavci med prijatelji in sodrugi.

Torej dobro došli in na veselje svidenje v Milwaukeeju! Za publikacijski odbor

L. Ambrozich.

SODRUGOM IN SINPATIČARJE V CLEVELANDU.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrlo vsak prvi petek v mesecu ob 7:30 zvečer. Ženskega oddaka prvi torek ob 8. zvečer. Mladinski angleški oddsek vsak petek izven prvega ob 8. zvečer, vse v klubovih prostorih v S. N. D. Sodrugi in sodružice, agitirajte in pridobivajte novih članov in članice klubov ter novih naročnikov Proletarca. V organizaciji in izobražbi je naša moč.

NAJVEČJA SLOVENSKA KNJIGARNA

CANKARJEVE IN DRUGE KNJIGE

Pišite po cenik PROLETAREC

KLUBOM IN DRUŠTVOM

ALI želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha?

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

Naša mladina v akciji

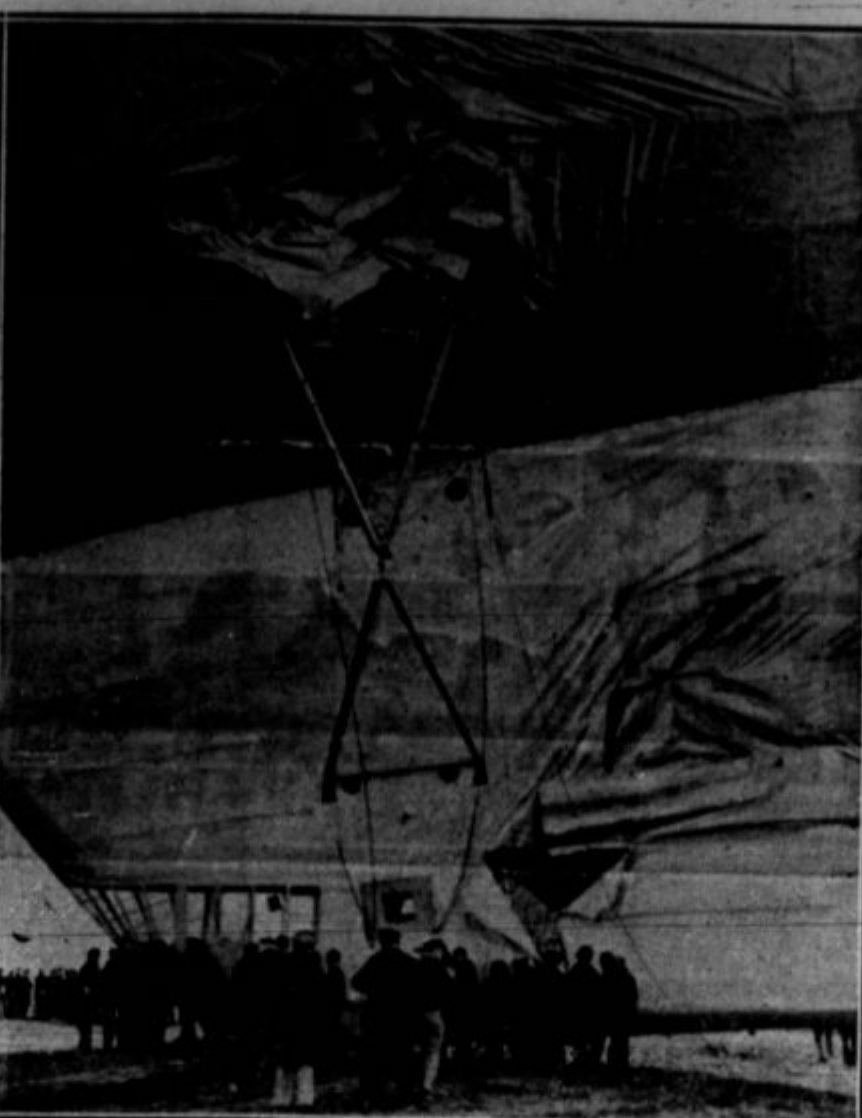
Detroit, Mich. — Problem naše mladine v tej deželi je zelo kompliciran. Dočim se je brez dvoma znaten odstotek te mladine, deloma vsled naše krivde "utopil" v ameriškem morju, ter pretrgal vse stike z nami, skuša vsaj napredni element ostale oteti in jih vzgojiti v smislu mednarodne delavske ideologije, koja edina kljubuje gigantnemu razmahu svetovnega kapitalizma in imperializma.

Naša napredna mladina se grupira v angleško govorečih odsekih Jugoslovanske soc. zveze, ki jih ima do danes že osem. Odsek kluba 114 v Detroitu je baje najjačji in najaktivnejši. S pomočjo starejših članov je aranžiral že celo serijo predavanj, debat, shodov ter dramskih predstav. Bolj nadarjeni posejajo tudi Detroit Labor College, kjer se vežbajo v govorništvu, socialni znanosti ekonomiji itd. Za slične akcije je pa treba finančnih sredstev, ki so pa vsled ekonomske krize docela izčrpani. Zato so se naši mladi pionirji odločili za

"gala" predstavo "Grobovi bodo spregovorili", ki se vzporedi v nedeljo 6. marca ob 3. pop. v Slov. del. domu na 437 S. Livernois ave. Ta drama je socialnega značaja, krepka satira krivičnega ekonomskega reda. V njej je zapopadena gnoloba višjih štiristo na eni, ter neizmerna mizerija uboge pare na drugi strani. Junake te drame je brezposelnih delavcev Ivan Klarič. Kot milijone drugih tudi on zaman išče dela, da nasiti ženo, otroke in očeta, ki je bil nekoč uspešen obrtnik, toda ga je moderni sistem produkcije izpodrinil na trg. Ivan je značajan tip revolucionarja. On predstavlja material, iz katerega se gradi uspešna delavska stranka. Sirenam, ki ga vabijo v zločin in ponižanje se ponosno ustavlja. Toda breme postaja prenaporno. Vizija v človeško vstajenje gineva. Pred seboj vidi šibko in razcepljeno organizirano delavstvo, kojega protestni glas utone v morju neorganizirane in ponižne mase. Ivana se polasti obup, naslednje ga črna skrb—kakor groteskna pošast mu sledi povsod. Za petami so mu dalje hišni gospodar, mesar, pek itd. Ivano-

va odporna sila gineva. Poslednjič se mu prikaže skrb v vsej svoji grozoti. Tedaj pa—čuj—pretresljiv smeh blazneža pretrese ozračje. Ivan zbeži v sobo, iz katere se začuje strel—končano je. Ivana ni več, toda njegov duh še živi. Že prihajajo nove legije borcev. Njih trombe se čujejo na severu. Mogočno doni internacionala. Morje rudečih zastav plapolava v zraku, na čelu se pa blišči Marksovo geslo "proletarci vseh dežel združite se." Ivan, milijone Ivanov—maščujemo Vas grobovi bodo spregovorili. Duhovali vstajajo. Tisoče jih je, kosti jim šklepečejo—vstajenje—obračun prihaja. Mogotci—se tresejo ha—prepozno—zob za zob! V tej dramati nastopi petnajst izbornih treniranih mož. Prizori so silno napeti in se odigravajo brez vsake sentimentalne navlake. Iz vzgojevalnega vidika doseže ta drama mogočen efekt. Poleg te drame se uprizori tudi znana angleška komedija "Hans Von Smash", ki je bila nedavno tega igrana v Chicagu z velikim uspehom. Med dejanji nastopi znana umetnica Miss Ellen Hencken v recitaciji "The Miners Story" in pa s. Nogra-

Zrakoplov Akron ima neprilike

Zrakoplov "Akron", ki je večji nego nemški zrakoplov "Graf Zeppelin", je imel od prošle leta, ko je bil izdelan, že precej neprilike. Zadnjič se je v viharju odtrgal in se zaletil, kar mu je "nos" zelo poškodovalo. Nekateri tehniki domnevajo, da ga bo težko popraviti. Stane nad milijon dolarjev.

šek v svojem najnovejšem kompletu. Kot je razvidno iz programa, bo razvedrila za vse. Mladina vas vabi! S tem da posetite njih predstave, jim vli-jete poguma za nadaljno delo. Po predstavi bo ples v obeh dvoranih. Za one, ki ne plesajo, je pa jamčena svobodna politična diskuzija brez "cenzorja". Prihodnja predstava se pa vrši dne 10. aprila pod avspicij soc. klubov in "Svobode" v Slov. del. domu in sicer sijajna burleska "On in njegova sestra". To je neobičajna kombinacija komedije, burleske in vodvila. Za Detroit bo to pravcata senzacija. V njej sodeluje oderska elita, ki nam pričara na oder svoje intimno življenje z vsemi intrigami. Dalje nas bodo očarale graciozne orientalske plesalke v svojih muzikaličnih točkah. Za to priredbo vlada že sedaj ogromno zanimanje.

F. Cesen.

Spartakove beležke

Milwaukee, Wis. — Volilna kampanja je v polnem teku; kapitalistično čenopisje že priobčuje svoja običajna zavijanja in zahrbtnje napade na socialiste.

Ker je mestni komisar za kanalizacije, Keith (socialist) razkril slaba dela pri skoraj vseh novjših kanalizacijah in odločil enega izmed nadzornikov teh del, ki je nonpartisan, so pričeli kapitalistični lakajji še s hujšim ščuvanjem, kar pa jim ne pomaga mnogo, ker socialistično časopisje v mestu pove ljudstvu resnico.

Volilna kampanja je zelo živahna. Kapitalistična drhal se boji, da bo nezadovoljno delavstvo volilo povetini socialiste. Naše delo je torej ogromno, ker ne samo, damoramo odbijati napade od nasprotne strani, moramo voditi tudi obširno izobraževalno delo. Jugoslovani bomo pač v vseh ozirih izvršili svojo dolžnost, ker med članstvom kluba vlada veliko navdušenje.

Predzadnji terek se je vršila izredna seja našega kluba, katere so se skoro polnoštevno udeležili tudi sodrugi iz West Allisa ter s tem pokazali voljo za sodelovanje. Izvoljen je bil pripravljalni odbor 12. sodrugov in sodrugi, kateri imajo nalogo preskrbeti vse potrebno za prihodnjo konferenco. Predsedništvo tega odbora v katerem so tudi člani westalliskega kluba, je prevzel soder. Hrast, kar pomeni, da bo odbor dobro deloval.

Ženski pevski klub Planinska roža je pristopil k Prosvetni matici, kar je razveseljivo dejstvo. Upamo, da bodo agilne rojakinje v bodoče z nami sodelovale in pomagale skupni delavski stvari. Pred par tedni

so te pevke nastopile pri koncertu nemškega socialističnega pevskega društva z velikim uspehom. Tukajšnji nemški dnevniki je o njih petju priobčil priznalno oceno.

V eni tukajšnjih večjih tovarnen so zadnje sredo odslavili vse starejše delavce, da jih bodo nadomestili z mlajšimi močmi. Med odpuščenimi je mnogo takih, ki so bili zaposleni pri dotični družbi že po deset do dvajset let. Ta brutalni čin družbe je napravil na delavce skrajno mučen vtis.

Kontrola pri tej družbi si je pred meseci zagotovila znana trdnjaka Sears Roebuck Co., katere je takoj uposlila svojega posebnega uradnika, da dvigne produkcijo. Potem se je pričelo s šikanami in nato z odslavitvijo.

Neki odpuščeni delavec je pripovedoval, da so mnogi plakali, ko jim je bilo to naznanjeno. Kam se naj podajo sedaj na starost? Ameriški delavec je res že tako daleč, da je zanj najbolje, ako se po 45. letu vleže in umre, ker zanj ni več dela in prostora na svetu.

V tej najbogatejši deželi na svetu, kjer je vsega preveč, je milijone poštenih ljudi obsojenih na stradanje in počasno umiranje v revščini. Ali ni skrajni čas, da se ameriško delavstvo prebudi?

Toda tako je: delavstvo začne misliti šele kadar ne more več prenašati batin. Razmere v Ameriki so postale neznosne, zaradi tega pač smemo upati, da je prišel čas, ko bo tudi ameriško delavstvo spoznalo, da se mora prebuditi iz politične nezavednosti in brezbrčnosti ter pričeti z bojem za boljše razmere.

Članstvo in somišljeniki naj ne pozabijo na prihodnjo sejo, ki bo zvezana z zanimivim predavanjem.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON
Office hours at 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212.
1:30 — 3:30 — 6:30 — 8:30 Daily
at Hlavaty's Drug Store
1858 WEST 22ND ST.
4:30 — 6:00 p. m. daily.
Except Wed. and Sunday only by appointments.
Residence Tel.: Crawford 8440.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 za tri mesece.
Naslov: 540 Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

Martin Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD

324 Broad Street
Tel. 1475. JOHNSTOWN, PA.

Vesti iz vzhodnega Ohio

Bridgeport, O. — Seja kluba št. 11 dne 21. feb. je bila zelo delovna. Klub je sklenil, da pošlje na bodoči zbor svojega delegata. Volitve bomo imeli na prihodnji seji 20. marca.

V soboto 30. aprila bo imel klub št. 11 s svojimi odseki veliko priredbo, ki bo ob enem prvomajska slavnost.

Nedavno je kazal tu svoje slike Tone Grdina. Napravil je s svojimi neslanimi, robotimi "dovtipi" slab vtis med vsemi, ki so ga poslušali, neglede na prepričanja. Priporočam metropoli, da ga pošlje v šolo, v kateri se bi učil olike. Morda so pripravljeni z njim izhajati v Newburghu in pri sv. Vidu, a po deželi se zahvaljujemo za tako izobrazbo. Predavatelj kakor je on je naselbinam usiljevan in tudi sam se ponuja.

Bodoči zbor je pred durmi in zanimanje zanj je veliko. Potrudimo se, da pridobimo v klube čimveč novih članov, da bo JSZ. beležila čimvečji napredek.

Dne 14. feb. sem čul na Library, Pa., komunističnega govornika. Stavil sem mu par vprašanj, a z odgovori me ni zadovoljil. Bil pa je prvi komunistični govornik, kar sem jih slišal, ki je priznal, da se mora delavstvo vposobiti za borbo z IZOBRAZBO. Vsi drugi, in ni jih bilo malo, ki sem jih slišal v prejšnjih 10. letih, so govorili le o nasiljih, revoluciji, diktaturi in puškah.

Kot že poročano, se vrši konferenca klubov in društev Prosvetne matice dne 17. aprila na Blaine. Razmislite o njej na svojih sejah in pošljite zastopnike.

Potrebno bo nekaj ukreniti v prid "Proletarca". Potujem po naselbinah, kjer je mnogo naročin potečenih. Ljudstvo hoče "Proletarca", a mnogi ga ne morejo plačati, ker so brez zaslužka. List, kateremu bi se dohodke odvzelo ali omejilo, ne bi mogel izhajati, zato bo treba najti pot, da se eventualno nazadovanje dohodkov na naročnini nadomesti z drugimi viri.

Neumestno je priporočati, da bi "Proletarec" izhajal dva-

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382.

Pristna in okusna domača jedila.
Cene zmerna. Postrežbo točna.

Anton Zornik

HERMINIE, PA.

Trgovina s mešanim blagom.
Peči in pralni stroji na posebnost.
Tel. Herminie 2221.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku.
Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

POTEM KO TEMELJITO

KASPAR AMERICAN STATE BANK
1900 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.

prevdarite vse okoliščine, boste prišli do zaključka, da je vaš denar res najbolj varno naložen v

krat na teden. List odgovarja kakor je sedaj in pritožb čenjenj ni, niti kakih temeljnih priporočil za spremembo.

Precej govore in pišejo o Rev. Coxu. Mnogi mislijo, da bo za delavstvo veliko storil, v resnici pa delavske množice le bega, da ne bodo naše poti tja, kamor spadajo, namreč v socialistično stranko.

Pohodi v Washington ne bodo pripisili ničesar in ne narede preobrata. Niso jih v potekli zgodovini in jih ne bodo v bodoče. Se celo močne organizacije imajo težke boje, predno zmagajo. Rev. Cox pa vzlic tej resnici delavstvu ne bo priporočil pristop v soc. stranko, že ve, zakaj ne.

Joseph Snoy.

Važno za Johnstown in sosedne naselbine

Johnstown, Pa. — Klub št. 5 JSZ. vzporedi skupno s sodelovanjem mladinskega odseka v soboto 12. marca ob 8. zvečer v Slov. izob. domu na Franklinu šaloigro "Winning Widow" v angleščini in v slovenščini pa burko "Kmet in fotograf". Smeha na tej priredbi ne boste pogrešali. "Divili" se boste kmetu, katerega fotograf nikakor ne more spraviti v primerno pozico, končno, pa kmet fotografja še prav "fajn naklesti z mareljo".

V prejšnjem letu je imel naš klub več priredb, ki so vse do bro uspele. Dasi v teh razmerah in pričakovati gmotnih prebitkov, so pa toliko bolj učinkovale v moralnem oziru.

V soboto 12. marca bo prva prireditev našega kluba v tem letu. Vstopnina je samo 25c in za otroke do 14. leta 10c. Pridite vsi. Bo mnogo razvedrila, za postrežbo vsem pa bo vestno skrbel odbor.

M. Zabric.

TRINERJEVO GRENKO VINO

proti zaprtju, slabemu apetitu, glavobolu, izgubi spanja. V vseh lekarnah.

"New Leader"

angleški socialistični tednik.
Izhaja v New Yorku. Naročnina \$2 na leto, \$1 na pol leta.

Najboljše urejevanje angleški socialistični list v Ameriki. Mnogo slovenskih delavcev ga čita.
Naročite si ga tudi vi. Naročnina za eno leto "Proletarec".

Dr. Andrew Furlan

ZOBOZDRAVNIK

vogal Crawford and Ogden Ave.
(Ogden Bank Bldg.)

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 5. popoldne in od 6. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop., in od 6. do 9. zvečer.
Tel. Crawford 2893.
Tel. na domu Rockwell 2816.

SPORED DEVETEGA REDNEGA ZBORA JSZ

Eksekutiva JSZ. je izdelala, kakor ji določajo pravila, za bodoči zbor provizorični spored in določila poročevalce. Klubom priporočamo, da o njem razpravljajo in da eventualne sugestije predložijo že eksekutivi. Predno je spored veljaven, mora biti predložen in odobren bodisi kot je, ali pa s spremembami, na zboru, kakor določa 5. točka pod določbo "Konstituiranje zbora".

KONSTITUIRANJE ZBORA.

1. Otvoritev IX. rednega zbora JSZ. (Glavni tajnik JSZ. C. Pogorelec.)
2. Pozdravni govor zastopnika kluba št. 87. (Govornik še ni določen.)
3. Volitve verifikacijskega odbora za pregled poročil (tri člani in gl. tajnik.)
4. JSZ. ob IX. rednim zborom. Joško Oven.
5. Predložitev poslovnice, dnevnega reda in sporeda.
6. Volitve predsednika in dveh podpredsednikov.
7. Volitve konvenenjskega tajnika.
8. Volitve dveh zapisnikov.
9. Volitve resolucijskega odbora (pet članov).
10. POROČILA IN REFERATI.
11. Aktivnosti in stanje JSZ. od 8. rednega zbora. Poroča tajnik Chas. Pogorelec.
12. Poročila sekcijah odborov:
 - a) za slovensko sekcijo poroča tajnik Frank Zaitz.
 - b) o delu članov srbske sekcije poroča George Maslach.
13. Zvezno glasilo in literatura. Poroča za upraviteljsko Chas. Pogorelec, za uredništvo Fr. Zaitz.
14. Agitacija za naš tisk, predvsem za Proletarca, v naselbinah. Poroča Anton Joseph Snoy, (Bridgeport, O.) in Anton Vitič (Chicago, Ill.).
15. Akcija za dom JSZ. in Proletarca. Poroča tajnik stavbinškega odbora Frank Zaitz.
16. Prosvetna matica in njeno delo. Poroča tajnik Prosvetnega odbora Chas. Pogorelec.
17. Prosvetna matica in kulturno delo. Poroča Ivan Molek.
18. Stanje naših kulturnih društev. Poroča Anton Gaden.
19. Prosvetna matica med ameriško slovensko mladino. Poroča John Rak.
20. Socialistična agitacija med mladino. Poroča Herman Rugel (Detroit, Mich.), Jane Fradel (Lafayette, Pa.), Anton Kamnikar, Jr. (Milwaukee, Wis.).
21. Socialistično gibanje in ženstvo. Poroča Anna P. Krasna, Park Hill, Pa.
22. Agitacija med hrvaško-srbskim delavstvom. Poroča Peter Kokotovich.
23. Jugoslovansko delavstvo v Minnesoti in možnosti za našo agitacijo. Poroča John Kobi, Duluth, Minn.
24. Delo Konferenc JSZ. Poroča delegatje istih.
25. Poročilo o konvenciji socialistične stranke in volilna kampanja. Poroča Chas. Pogorelec.
26. Naše gibanje in podpornice organizacije. Poroča Frank Novak, Milwaukee, Wis.
27. Položaj med delavstvom v zapadni Penni in vzhodnem Ohio. Poroča John Terčelj (Strabana, Pa.) in Nace Ziemberger, Piney Fork, O.
28. Resolucije. Poroča resolucijski odbor.
29. Pravila in načelna izjava JSZ. Poroča odbor za pravila: Chas. Pogorelec, Frank Aleš in Blai Novak.
30. Razno. (Nominiranje mest za sedež prihodnjega zbora. Naveti, razprava in drugo o predlogih, ki niso zapopadani v prejšnjih točkah.)

Rezultat glasovanja o sedežu bodočega zbora je poslalo 43 klubov, kakor ste videli v seznamu, priobčen v Proletarcu 25. februarja.

Eni teh klubov so upravičeni do dveh delegatov. Tudi ako pošlje vsaki le enega, je to 43 delegatov. Štiri konference JSZ. so jake, vplivne organizacije in bodo imele na zboru 4 delegate. Dalje je okrog sto organizacij priključenih k Prosvetni matici JSZ., katerih vsaka ima pravico poslati delegata.

Razen teh bodo na zboru člani odborov JSZ. in poročevalci. Nedvomno bo ta zbor REPREZENTATIVEN ves v resnici napredni del našega ljudstva v tej deželi.

Moč organizacije in J. S. Z.

J. S. Z. je po številu članov majhna organizacija, toda je vzlic temu ena NAJJAČJH jugoslovanskih enot v Zed. državah.

V njenih vrstah so večinoma ljudje, ki so aktivni, in to je edino, kar resnično šteje v javnem življenju. Klub petih delovnih članov pomeni v tem oziru več, kot pa organizacija več sto takih članov, katerih edina aktivnost obstoji v tem, da plačujejo osegment za zavarovalnino.

V Jugoslovanski socialistični zvezi so najboljši agitatorji in kulturni delavci, kar jih je med ameriški Slovenci in tudi ostalimi Jugoslovani.

V J. S. Z. se združujejo delavci, ki ZNAJO MISLITI. V nji so združeni delavci, KI ZNAJO IN HOČEJO delati ter se boriti za DELAVSKI razred!

Na prosvetnem polju goji JSZ in naša Prosvetna matica proletarsko kulturo, ki se od "cheap" radio "kulture", purgarske "kulture" in republikansko-demokratske "kulture" razlikuje kot noč od dne.

V J. S. Z. se združujejo delavstvo, ki je pričrano v BODOČNOST delavskega razreda. Člani JSZ. in somišljeniki vedo, da tako kakor je NE ostane. Prav dobro vedo—vedeli so že davno pred to krizo, da kapitalistični sistem ni trajen, nego le stopnja v ekonomskem razvoju, po kateri je treba s pomočjo borbe seveda—v NOV red, kateremu pravimo SOCIALIZEM.

Nobena organizacija med Jugoslovani v Ameriki ni storila toliko za trebljenje hlapčevskega duha, kakor JSZ., in nobena ni storila na prosvetnem polju več, kakor JSZ.

Naloge, ki jih vrši, zahtevajo še mnogo dela in veliko delavcev.

O njih—o vsem kar spada v področje te organizacije—bo razpravljajal in sklepal devet redni zbor JSZ. 28.—29.—30. maja v Milwaukeeju.

Volitve delegatov se vrše meseca marca in aprila.

Vsak klub do 50 članov je upravičen do enega delegata in potem za vsakih nadaljnjih 50 članov enega delegata več. Vožnjo jim plača JSZ.

Vsaka konferenca JSZ. je upravičena do delegata. Vožnjo jim istotako plača JSZ., ker članstvo klubov plačuje po 10c mesečno v konvenčni fond.

Vsako društvo Prosvetne matice je upravičeno do delegata. Stroške jim plača organizacija, ki jih izvoli.

Naj ne bo nobenega kluba in nobenega društva, ki ne bi bilo zastopano na zboru v Milwaukeeju s SVOJIM delegatom. Zastopniki se bodo morali žrtvovati, ker naše organizacije večinoma niso v stanju plačati dnevnice, ali pa le prav majhne.

Priporočljivo je, da kjer le mogoče, naj pridejo delegatje na zbor z avti, da si s tem zmanjšajo stroške. Na vsak način pa je POTREBNO, da pridejo.

Se noben naš zbor, z izjemo leta 1916, se ni vršil v resnejših časih, kakor bo sedanj. In medtem, ko so III. redni zbor 1916 razjedali notranji boji, bo IX. redni zbor manifestacija konstruktivnega dela in resne, enotne borbe na podlagi načel in taktike naše stranke ZA PREBRAT.

Zbori JSZ. niso zabava, niti se na njih ne zbirajo tisti, katerim je le za osebne koristi.

Volilna kampanja v tem letu daje socialistični stranki vse prilike, da postane močna politična organizacija. V ta namen pa potrebuje vaše agitacijske in gmotne pomoči.

Izhaja vsak četrtek.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$8.00; za pol leta \$4.50; za četrt leta \$2.00. — Inocemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za prihoditev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zalta
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$8.00; Six Months \$4.50; Three Months \$2.00.—Foreign Countries, One Year \$10.00; Six Months \$5.00.

Address:

PROLETAREC

2636 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone: Rockwell 2864.

546

KRIZA MED UČITELJICAMI V CHICAGU

V čikaških javnih in višjih šolah, ki so last občine, poučuje nad trinajst tisoč učiteljev in učiteljic precej nad pol milijona otrok. Ker pa je uprava blagajne izpraznila, danke pa je težko iztirjati, in ker je mestno gospodarstvo skrajno zavezano, je šolski odbor že od aprila lanskega leta brez sredstev in v dobrih desetih mesecih so dobili učitelji in učiteljice le za kakih 6 do 12 tednov plače, ostalo pa jim je Chicago, drugo najbogatейše mesto v Ameriki, dolžno. Trgovine ne dajejo na upanje ljudem, ki ne morejo plačati mesece in mesece, zato je učiteljsko oboje v Chicagu v velikih škripcih. Na tej sliki je njihov odbor, ki razpravlja, kako priti do sredstev za plače učiteljem in učiteljicam, ki delajo, a jih ne prejemajo.

BREZ POSEBNEGA NASLOVA

"Ali kdaj pomislite, da je sedanja strašna depresija morda kazna božja zaradi verske nestrpnosti v predsedniški kampanji l. 1928?"

Tako vprašuje Jane Wilson v svojem dopisu v Chicago Daily News.

Ona to krizo smatra za kazn, poslana od Boga, ker so mnogi protestanti agitirali pred 4. leti proti Al Smithu radi njegovega katoličanstva.

Smitha samega ni zadela božja šiba, ker ima zdaj še večje dohodek kakor pred letom 1928. Vsem njegovim pomočnikom se dobro godi. Protestantskim pastorm, ki so agitirali proti njemu radi vere, ni sile.

"Kazen" pa je zadela katoliške in druge delavce, neglede na to, da so glasovali za Smitha ali Hooverja. Udarila je grešnike obeh taborov enako. Krivično je le, da je zadela tudi one, ki so glasovali pametno in spion niso mešali vere v kampanjo.

Veliko se govori o "enotnosti" in slogi. Ker so ljudje še vedno le napol civilizirani barbari, se oborožujejo za ubijanje drug drugega, rušijo in požigajo domove ter mesta in si škodujejo kolikor največ morejo.

Včasih so strašili o "rumeni nevarnosti". Kitajci, Japonci in Indci se bodo združili ter uničili kavkazke narode. V resnici pa se uničujejo med seboj in belopoltni narodi ravnotako.

Mnogo smo že čuli o "panslavizmu". Nemci so se svoj čas zelo bali slovanske poplave. Če pa pomislite na boj med Poljaki in Rusi, med Poljaki in Malorusi, med Srbi in Hrvati, med Čehi in Slovaki, med Bolgari in Srbi, vidite, da takozvanega panslavizma v resnici še nikdar ni bilo.

V nedeljo 21. feb. je prišel med clevelandške Slovence na Pircovo demokratsko prireditev v pomoč brezposelnim novi župan demokrat Ray T. Miller. Bil je viharo razdravljen. Ljudstvo je vsialo, kričalo in ploskalo, da je bil novi župan ves iz sebe. Tako piše "Am. Domovina".

Pozvali so ga na oder. "Moji bratje, dober večer," jih je pozdravil.

Ljudstvo je tako presenetil, da je za trenutek umolknilo, potem pa je nastal takšen vihar aplavz, da kar ni hotel ponehati. To trdi "A. D." pod velikim naslovom na prvi strani.

Dne 20. feb. je na plesni zabavi Jugoslovanskega atletskega kluba (demokratski-konzulski privešek) v dvorani SNPJ v Chicagu govoril tudi neki "odlični" demokratski kandidat. Bil je čisto kratak: "Jugoslavoani ste najizbornejši, najboljši, najimnitnejši ljudje," je rekel navzočim, in jim prisegel, da bo za Jugoslovane vse storil, ako bo izvoljen. Navdušeno ploskanje.

Poročila v listih dokazujejo, da so priliznjenci, ki se laskajo Janezom, Miketom, Janom in Tonijem na njihovih veseljah in shodih največji tlačitelji ljudskih interesov in najuda-nejši hlapi privilegiranih slojev.

Mislite si pokojnega Debsa, ali Victor Bergerja, ali Norman Thomasa, ali James H. Maurerja in kateregakoli drugega socialističnega boritelja, ki bi prišel na shod in se naučil v tem ali onem jeziku reči, "moji bratje, dober večer". Samo v strankama korupcije—demokratski in republikanski—se vzgajajo "cheap" politični. Kako je že dejal Abraham Lincoln o varanju ljudstva?

"Čikaške stavbinske unije so izjavile, da sprejmejo znižanje plač za 20 odstotkov. Je to hvalavreden korak... ki bo gotovo veliko pripomogel, da bodo začeli z raznimi stavbinskimi deli... Kljub nasprotnemu mnenju predsednika Hooverja in drugih takih gospodov ni nikakega pametnega vzroka, zakaj se ne bi plače splošno vsaj nekoliko znižale..."

Veste, kje sem to bral? V "edinem katoliškem dnevniku", ki ga urejuje Janez Jerič, zdaj brez Trunkovega sodelovanja. V uredniškem članku se veseli, ker so stavbinski delavci sprejeli znižanje plač, in v istem članku je hud na Hooverja "in druge take gospode", češ, ker so proti temu, da bi se plače splošno vsaj nekoliko znižale...

Kaj tako bedastega že nisem videl v nobenem slovenskem listu od kar je Mike Cigare volmačil, da pomeni socializem delitev hranilnih knjižnic v banki, talanje obupal in klobas.

"Če Kitajci nehajo napadati, pa bo konec bojev," je izjavil japonski admiral Mineo Osumi. To je tako, kot če bi rekel lovski pes: "Ako me zajec počaka, da ga zadavim, pa bo konec dirke."

Ali je bil George Washington pobožen? O tem se letos patriotje spet pripravajo. Versko-patriotične organizacije širijo slike, na katerih prikazujejo Washingtona v tercijskih pozah. Svobodomiselnih patriotjev pa dokazujejo, da je bil Washington prostozidar, da sploh ni veroval v molitve in zato so slike, ki ga predstavljajo klečečega, s sklenjenima rokama, zatopljenega v prošnje k Bogu, lažnjive.

Bilo kakorkoli, tudi če je bil Washington še tak svobodomiselnec, zdaj vendar ne gre, da bi to pripovedovali. Za šole in za ljudstvo mora veljati kot bogaboječ človek. Vsak cesar, vsak kralj, vsak car, je bil ljudstvu predstavlján kot vzorčlovek, pravzaprav nadčlovek, pa naj je že bil car Nikolaj, cesar Franc Jožef, cesarjevič Rudolf, rumunska kraljica, kajzer Wilhelm, Mussolini, ali pa kak

sultan v deveti deželi. In po tem pravilu predstavlja ameriška puritanska kasta, zaljubljena v hinavstvo in v privatno lastnino, tudi očeta te republike.

Stavbinski delavci v Chicagu in Philadelphiji so si znižali plače — prostovoljno, seveda. Kontraktor, ki gradi v Chicagu novo pošto poslopje, bo imel vsled znižanja blizu milijon dolarjev več profita, in kontraktor v Philadelphiji pa okrog četr milijona. Oba sta namreč predložila vladi ponudbe na podlagi "obstoječih" plač. Mr. Jerič je na to čisto pozabil.

Fašistično sodišče v Italiji je obsodilo 11 Slovencev na 20 do 30 let zaporne kazni zaradi zarotniškega političnega umora. Obsojeni so bili na podlagi zakona o zaščiti države. Tudi gostilničar, pri katerem so pili, je poslan v dolgoletni zapor.

Kje naj iščejo zatirane narodnostne manjšine oporo? Nikjer, razen v delavskem gibanju. Italijo ne bo rešil fašizma nihče, ako ga ne vrže delavski razred. In ta bo to storil, ko hitro bo kupa potrpežljivosti, ki jo polni fašistični režim, polna in bo bruhnila tiranom v obraz.

Kaj je degenerirano samoljublje, vam pove sledeči odstavek, citiran iz "Am. Domovine" z dne 20. februarja:

"Jutri je veliki dan za slovensko naselbino, kot enakega dneva še ni doživela, odkar je prvi Slovenec stopil na ameriška tla. Cleveland je kulturno središče Slovencev v Ameriki. V tem centru vsega napredka ameriške Slovenije imamo naše pristne slovenske talente vseh poklicev, ki zakladajo s svojimi peštrimi duševnim delom mladane vse ameriške naselbine. Na prijazni poziv "Ameriške Domovine" so se odlični mladi in mladenke našega naroda odzvali in bo jutri evet Slovencev v Ameriki nastopil v naj-

NORČEVANJE Z JAPONCEV

Japonci so Kitajci v Šangaju in okolici večkrat odbili in jim prizadejali občutne izgube, kar je zelo podgalo užaljen ponos japonskih militaristov. Tudi evropski oficirji, ki na Kitajskem "protaktirajo" interese "svojih" dežel, so bili iznenadeni. Zdar razni tujezemski listi priobčujejo slike, na katerih kažejo kitajske vojske s primitivnim orožjem, da še bolj dražijo Japonce. Na tej sliki sta Kitajca s starimi "močnarji", s kakršnimi so "baje" v teh bitkah že večkrat poglali japonske vojske v beg.

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIREDIRIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Zasliši se priča Lavoslav Kostelac.

Priča se zapriseže. Priča je bil član društva, v katerega je ustopil drugi pot 1884 l. in je bil namestnik predsednika in po Krieglju predsednik. Zaznamuje Šturma in Tumo in poslednji čas tudi Železnikarja kot govornike v društvu. Posebnega v političnih zadevah v društvu ni zapazil. Pri volitvah je pa bil v društvu narodni razkol; pevci so bili narodni; Sturm, on, Sadnik, Justin in dr. so pripadali slovenskeji stranki. Železnikar je od 1878 leta bil slovenski agitator. Tumo in Krieglja je on imel za Nemce. Pevec je bil izmaje zatožencev samo Dhi.

Priča Stöckbauer prišeže. On je bil član in pet ali šest mesecev celo odbornik. V društvu je bila edinost in mir, kajti bila je le ena in to Dunajska stranka (radikalci) zastopana. Kakor sta pa prišla Sadnik in Grablowitz iz Inomosta, je bil takoj razpor. Obe stranki ste mu le površno znani, prav nič pa ne ve, da bi bili po petji kedaj Železnikar, Tuma, Sturm in Kriegl, kakor je Sadnik rekel, notri ostajali in govorje imeli; pač pa je slišal o tem govoriti. Glede narodnega razpore, se zatožencev ni nikdo vanj vtiakal. Sadnik je bil za spoznanje naroden, Grablowitz pa prav nič. Prav za prav pa on sam (priča) o kakem zdatnem narodnem razporu ni nič zapazil. Zakaj da so Sadnika izključili, ne ve, vendar pa ne verjame, da zaradi narodnosti. Stöckbauer potrdi svoje izjave v predpreiskavi, da sam zatožencev ni nikdar slišal nevarno govoriti in mu tudi ne o kakih nevarnih nakanih ni nič znanega, vendar pa pripozna, da bi bilo kaj tacega mogoče. Njegov gospodar mu je rekel, da mora iz društva izstopiti, kar je priča tudi storil; zaradi tega so ga potem v "Radical" dali. Sadnik se je proti njemu pritožil, da ga imenujejo ovaduha; če bi bil on to res, bi jih lahko na Grad spravil. Če je pa Sadnik res rekel, da bo društvo šele videlo, česa da je on zmožen in če je res on v društvu veleizdajske tiskovine prinesel, tega Stöckbauer ne ve.

Priča Trampus ne ve nič posebnega, ne za, ne proti zatožencim. On je pristaš zmerne struje in je Sadnika podpiral. V neki krčmi je imel s Sturmom prepri in takrat mu je Sturm neki rekel: Ti, Trampus si tako nemumen, da ti bombaž po glavi raste, ker tako hočeš, oni (Tuma in drugi) hočejo pa drugače.

Priča Matija Kunc, krojač in urednik "Obrtnika", prišeže. V Ljubljani stanuje že od leta 1866 in je bil od 1871 do 1874 načelnik delavskega društva. Ko je bil on še v društvu, je priznavalo Schulze-Delitzscheva načela. Pozneje je on sam na to delal, da bi se v društvu vkoreninile misli o državni pripomoči in splošni volitvi. Tako je bilo društvo toliko časa, dokler ni bilo Peukerta v Ljubljano, kedar je društvo anarhistični duh obsedel. Anarhisti, pravi Kunc, smatrajo za svojo nalogo, ves obstoječi red prekucniti. "Ekonomično oslobojenje", zdi se mu nemisel in po njegovih mislih tudi večina anarhistov sama ne ve, kaj da to pomeni; mislijo si pa prej ko ne pridobitev ptujega premoženja pod tem izrazom. Propaganda dela ne pomeni družeka kakor strahovanje, da dosežejo anarhisti svoje namene.

O razmerah zatožencev v društvu mu ni nič znanega; kakor se mu pa dozdeva, si je pa Železnikar največ zaslug pridobil za uspešnost radikalnih nazorov. Krieglja le malo pozna, Šturma je prej ko ne Železnikar zapeljal; tudi o Tumi in Dhi-ju mu ni nič znanega. Sicer pa tudi v Železnikarju vse, kar ve, le ve, kakor je to od drugih slišal. On sam za svojo osebo smatra ga je zaradi prenapetosti in nedoslednosti za bebca, kateri bi bil iz gole domišljije ravno tak predsednik neki republiki, bako neki katoliški družbi. On bi bil zamogel le pri nevednežih jako škodljiv postati.

Čudavreden se mu zdi vpliv Peukerta in njegove "Zukunft" na društvo, ki sta mnogo bolj in krepkeje vplivala, kakor pa Most in njegova "Freiheit".

Prepri v društvu glede socijalnih vprašanj pokrivali so se vedno s plaščem vprašanja o narodnostih. Glede pošiljatev tržaskih tiskovin pravi Kunc, da so bile ondi ideje, kakoršne je razširjal Železnikar in tudi misli, da je bil Železnikar, če tudi z veliko težavo, vendar le zmožen kaj tacega pisati. O Šturmu pravi, da je prevzel gostilno, da bi se z njo opomogel. Ker so Železnikar in drugi tje-kaj zahajali, je morda iz obrtniške prijaznosti v njihov rog trobil.

Kar se tiče Breskvarčnih tiskovin, je Tuma že nekaj dni poprej znanil, predno so tiste došle, da bodo prišle v Ljubljano, vsaj tako mu je povedal Dekval.

(Dalje prihodnjič.)

Značaji so redki

Na svetu je zelo malo značajev, ker jih sodanji sistem pač ne rabi. Ako ljudstvo hoče sistem spremeniti, mora postati tudi značajno. Brez tega ne bo drugih preobratov.

Ker ste napreunjak, koliko storite za napredek?

DELA VSTVO V MILWAUKEEU V BORBI ZA VOLILNO ZMAGO

V Milwaukee, Wis., bo ljudstvo 15. marca in 5. aprila odločilo, da-li hoče ohraniti svojemu mestu ugled, katerega so mu priborili socialisti, ali pa izročiti občino nazaj raketirjem, katerim so jo iztrgali pred mnogimi leti.

Zato je potrebno, da greste v torek 15. marca VSI na volišče ter glasujete za socialistične kandidate. Čimveč glasov dobe pri primarnih volitvah, toliko sigurnejša bo njihova zmaga v torek 5. aprila. Med socialističnimi kandida-

JOHN BANAHOWICZ,
kandidat za mestnega komptrolerja.

MAX RASKIN,
kandidat za mestnega pravdnika.

Primarne volitve bodo 15. marca in končne volitve pa 5. aprila.

JOHN W. MUDROCH,
kandidat za mestnega blagajnika.

Ko so socialisti postali v Milwaukee močni-tega je že dolgo nazaj—sta se republikanska in demokratska stranka zedinili za nov volilni sistem—za "nestrankarski" sistem. Od tedaj kandidatje niso označeni po strankarski pripadnosti, nego vsi skupaj pod označbo urada, za katerega se potegujejo. Za vsak urad gresta na končne volitve tista dva kandidata, ki prejmeta največ glasov. Npr., če bo po številu oddanih glasov socialistični kandidat za aldermana v 5. wardu sodrug Wm. Tesch na tretjem mestu, s tem avtomatično odpade od končnih volitev. Isto velja za kandidate v vse druge urade. Če npr. župan Hoan ne bo na prvem ali drugem mestu, potem dne 5. aprila ne pride na glasovni-

EMIL SEIDEL,
kandidat za aldermana v 9. wardu.

Najboljši jugoslovanski socialistični list je "Proletarec". Prinaša članke, razprave in pregled delavskega gibanja po svetu ter opise aktivnosti v naših naselbinah na polju socialističnega in kulturnega dela.

Priporimo si dobro pivo, pa bo tudi vse drugo dobro

Senator Bingham iz Connecticuta je velik pristaš dobrega piva in v senatu se trudi prepričati večino, da je v dobrem pivu tudi dobra rešitev te od krize razrahljane dežele. Gospod senator verjame tudi v reklamo. V Washingtonu so njegovi ljudje najeli aeroplan, naslikali nanj z velikimi črkami napis "Mi hočemo pivo", in potem so letalo poslali okrog, da so listi pisali o Binghamu ter njegovem pivu. Isti ta senator Bingham je dne 16. februarja v senatu glasoval PROTI predlogi, ki je določevala \$375,000,000 iz federalne blagajne v pomoč brezposelnim. Delavce slepi s pivom, katerega njemu ne manjka, ali tam, kjer bi jim res lahko pomagal, pa glas je in deluje PROTI.

CLEVELANDSKA "POLITIČNA" KLAVNICA

Piše Joseph A. Siskovich

"PAMET" je vaša najdragocenejša posest — rabite jo pravilno! — Iz nezakonske "Pameti".

V citatu sem nadomestil besedo "Glasovnica" s "Pamet", da opozorim čitatelje na dejstvo, da je republikanska politika voditelj "Enakopravnosti" šla v klasje. Razdelili so siroto, krščeno za "Pamet", med preprostimi slovenskim delavstvom. Name jo je prišlo štiri porcije: vrnil nisem nič, ker smaram, da je "Pamet" najbolj histeričen in selfevident" dokument sramote sovražnikov socialističnega gibanja med nami, ergo slovenskih delavcev v Clevelandu, čeprav je ta neumna "Pamet" izšla "za obrambo slovenskih interesov v Clevelandu".

"Pamet" je bila brezmadežno spočeta, kajti nihče ne odgovornosti zanjo. Kot vse kar je "republikanskega" med nami, tako tudi poskus s "Pametjo" nima drugega namena kot UNIČEVANJE. V dokaz navajam zaroto slovenskih republikancev okoli "E." in "Pameti", da se uniči slov. soc. pevski zbor "ZARJA" in klub št. 27., dalje "Dokument sramote", nanašajoč se na afero Kluba št. 49., in ne pozabite si priklicati v spomin tudi tožbo proti klubu in "ZARJA!"

V "Pameti", zmazek St. Clairskega republikanskega kluba, so med drugimi tudi naslednja imena republikancev: Vatro Grill, ki žanje poraz za porazom, dr. F. J. Kern, Leo-

pold Kushlan, Frank Oglar, Joseph Birk, Jr., Joseph Plevnik, Anton J. Terbovec, Mrs. Anna Rogelj, Janko N. Rogelj in mnogo drugih.

Pod "člankom" "Infamnost in demagogija blufarskih raketirjev" je v "Pameti" tudi sledeče:

"Danes udrihanje po socialistih, jutri lizanje z njimi in brezplačno tiskanje njihovih tiskovin, kar je priznal neki slovenski socialist nedavno v šamem vašem listu! ("A. D.") In nikar ne mislite, da vas slovenski socialisti ne poznajo! Tudi oni vas poznajo in vas po vaših zaslugah ocenjujejo!"

"Enakopravnost" se je s to trditvijo že davno zlagala, in "Pamet" ponavlja isto. Čudno naključje, kaj! Stvar zahteva pojasnila in obsodbe. Gre za tisk pisem-okrožnic v prilog stavkujočih rudarjev v Pa., in W. Va. Socialistom jih ni nihče tiskal zastoj, pač pa so bile tiskane brezplačno v pomoč revnim rudarjem in njih družinam. Klub št. 27 je le dal svoje delo zraven in tudi nekaj iz blagajne od vsote, ki je ostala v fondu za obrambo klubove "Zarje", katero se ravno ti elementi hoteli uničiti! In to uslugo plemeniti akciji očitajo tiskarni Ameriške Domovine.

Pristopajte k

SLOVENSKEGA "NARODNI
PODPURNI J. NOTI.

Nar. ... si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva.
Deset članov (ic) je treba za
novo društvo. Naslov za list in
za tajništvo je:

2657 S. LAWDALE AVE.,
CHICAGO, ILL.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA
PEKARNA.

ANTON F. ŽAGAR,
lastnik.

1724 S. Sheridan Rd.,
No. Chicago, Ill.

Tel. 5524.

Gospodinj, zahtevajte v trgovini kruh iz naše pekarnice.

Phone Lawndale 4872

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK
IN KIRURG.

4002 W. 26th Street
Chicago

Uradne ure od 1. do 6 pop.
izvzemši nedelje.

SLOVENCEM PRIPOROČAMO

KAVARNO

MERKUR

3551 W. 26th St.,
CHICAGO, ILL.
(V bližini urada SNPJ in
Proletarca.)

FINA KUHNJA IN
POSTREŽBA.

KARL GLASER, lastnik.

Sto izvodov za dva dolarja

V agitacijske namene pošljemo sto izvodov "Proletarca" za dva dolarja. Naročite jih, kadar imate večjo sejo, veselico, shod, predstavo ali kako drugo priredbo, in jih razdelite med udeležence s priporočilom, da naj se nanj naroče. Pošljite naročilo pravočasno!

čes, da je delo izvršila v svojo škodo.

Dne 25. feb. je zagledal beli dan v "E." članek, kateremu je naslov "Čudna so pota politike!"

G. urednik, res je tako. Ne-koč (dvakrat je pristopil v klub št. 27.) socialist, sedaj anti-socialist!

V drugem paragrafu omenjenega članka čitamo: "V mislih imamo namreč klaverno vlogo, ki so jo igrali v kampanji naši takozvani socialisti. (Pravimo 'takozvani', kajti po našem mnenju pravi socialisti bi se gotovo ne mogli tako daleč spozabiti kot so se spozabili naši sodrugi na St. Clairju."

Potem citira zahvalo nam iz "A. D."

Bože mili! Ali se ni sam urednik "E", nekoč socialist izprevrgel v "takozvanega", ko je ne samo skočil v republikan-mlako, temveč je delal na pripravi za uničenje kluba in pevskega zbora "Zarja"? Sam je dejal na sodnji, da je rekel razkolnikom, ako tožijo, da bodo dobili svoje. In "primejdu", dobili so res!

Dalje piše: "Znano nam je tudi, da je vodja slov. socialistov pod drugim imenom napisal obširen dopis za 'Ameriško Domovino', v katerem se je močno ogreval za Millerja ter krepko udrihal po "Enakopravnosti".

Kar se tiče protesta, bodi skrbipolnemu uredniku "E." razsvetljeno, da klub št. 27 se ni imel seje, da uradnih sklepov torej ne more biti brez zborovanja. Zakaj protest, ne vem? Izjava bo zadostovala. Če se vi daste vleči z zaželjivo številko "500 slovenskih socialistov", se mi ne damo.

"Enakopravnost" se je že večkrat poslužila revolverskega žurnalizma proti vsem, ki jih je hotela oblatiti. Sodrugi pri klubu trdijo, da tista o-

"vodji slov. socialistov" sliši meni. Jaz trdim, da je stvar dvoumna, tako kot Dr. Mallerjevo pismo iz Chicaga, če smem priklicati izredno konferenco SND, v spomin. Da se pa o-žrače sčisti takoj, izjavljam zase sledeče:

Joseph A. Siskovich ni zapisal v prilog Millerju in Morgana ene same črke, in to ne pred, ne tekmo in ne po volitvah. Ker "E." denar potrebuje, izjavljam, da za vsako besedico, ki jo najde zapisano v kakem dopisu ali članku dobi \$1—če dokaže, da je Siskovich pisal dopis v tej kampanji pod drugim imenom. Nadalje, da naj si gospoda pri "E.", osebno njih urednik, zapomni enkrat za vselej, da jaz podpisem vse svoje dopise, česar oni vedno ne delajo.

Ob tej priliki pozivljam urednika "Enakopravnosti", da naj pove dopisnika s polnim imenom, ali pa naj prizna, da le sumniči in blati. Urednik "E." se kaj rad naslaja na strokovno organizirano delavstvo in izjave njih "voditeljev". Ako bi bilo to delavstvo res za Morgana, bi oddali vseh 70,000 glasov zanj. Toliko je približno članov tukajšnjih unijs. Kar reče McLaughlin ni še zadosti. Diktature od strani ljudi, ki iščejo koristi od Maschkejeve mašine, nemarajo. Kar je Hayes napisal, ni merodajno.

"Veliki Slovan" Zmunt, republikanec, za katerega izvolitev je "E." delovala na vse pretege, je tista oseba, ki je naklonila pogodbo za opremo okrajne ječe v Clevelandu neunijski kompaniji, dasiravno je imela unijska kompanija Schwegler za isto opremo nad

štiritisoč dolarjev nižjo ponudbo! Ta "veliki Slovan" se je dvoumna, tako kot Dr. Mallerjevo pismo iz Chicaga, če smem priklicati izredno konferenco SND, v spomin. Da se pa o-žrače sčisti takoj, izjavljam zase sledeče:

Kadar urednik "E." meša pojme s takimi izvlečki in paritvami, se pamet neha in začne DEMAGOGIJA!

V omenjeni članek je privlekel tudi L. Medveška in ga navaja za argument proti nam.

V mojih člankih in odgovoru Medvešku, kateri je hotel napraviti osebno afero iz izredne konference Slov. nar. doma, je jasno povedano, da se je šlo za slabo gospodarstvo, da se hoče prihraniti domu tisočak, in da pri tem nima pomena kdo je tajnik. Bili ste vi, ki ste hoteli obrniti zadevo na osebno gonjo, pa vam ni uspelo.

Spoznal sem, da so novopečeni slovenski republikanci veliki oportunisti, ki ne iščejo drugega kot službic na račun "dobrega naroda". Ako hočejo biti logični, morajo zdaj pristopiti v večinsko stranko—demokratsko, ker taka je njih kristolovska filozofija. In končno, dem. in rep. stranka sta peruti istega ptica roparja—kapitalizma! Drugič o agitaciji "E." za nove naročnike.

Vprašanje: Zakaj sta Oglar in Grill pristopila h K. S. K. J.?

Denar, investiran v dobre knjige, je najboljša investiran.

Zanimiv del "Proletarca" so dopisi. Pristopite v krog naših dopisnikov ter sotrudnikov tudi vi.

DRAMSKI ODSEK KLUBA ŠT. 47

J. S. Z.

SPRINGFIELD, ILL.

vprižori

v nedeljo 13. marca v Slov. domu

dramo v treh dejanjih

"Veleja"

Spisal ANTON NOVAČAN.

OSEBE:

Martin Velej, delavec, kočar Louis Ajdich
Lenta, mlad kmet John Goršek ml.
Bogatin, premožen vdovec Frank Krmelj
Peter, njegov mlinar Joseph Ovca ml.
Dava, dva razuzdana starca Joseph Ovca st.
Siba, Anton Per
Ana Veleja, Martinova žena Julija Krmelj
Mati Veleja, Martinova mati Julija Filipich
Dejanja se vrše na Slovenskem.

Režiser: John Goršek st.

Vstopnina 35c za osebo. Pričetek ob 7. zvečer.
PO IGRI PLES IN PROSTA ZABAVA.
IGRA GORŠKOV ORKESTER.

Vabimo rojake v Springfieldu in bližnjih naselbinah na obilno udeležbo. Igra je dobra socialna drama. Nikomur ne bo žal, ki jo bo videl.

OGLAŠEVALCE V PROLETARCU

vam priporočamo v naklonjenost. Ako vam lahko postrežejo enako dobro kakor drugje, zaslužijo, da jih patronizirate! Povejte jim, da vas veseli,

ker oglašajo v Proletarcu

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM
V BARBERTONU IN OKOLICI.

Sejo kluba št. 232 JSZ. se vrše sako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v dvorani društva "Domovina" na 14. cesti. Sodrugi, prihajajte redno na sejo in pridobivajte klubov novih članov, da na ta način ustvarimo trdno postojanko J. S. Z. Somiljenike vabimo, da se nam pridružijo. Socialistična stranka je v tej doletu edina delavska stranka s konstruktivnim programom, s katerim si delavstvo lahko priberi boljše bodočnost in končno osvoboditev iz mračne sužnosti.

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
ATLANTIC PRtg. & PUB. CO.
2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Lawndale 2012
A. H. Skuhie, predst. — J. F. Kerecky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarec".

KNJIGE CANKARJEVE DRUŽBE ZA LETO 1932

SE DOBE V KNJIGARNI PROLETARCA.

- 1.) Koledar Cankarjeve družbe za l. 1932.
- 2.) Zver se je prebudila.
Povest. Spisal Liam O'Flaherty.
- 3.) Po solnčni Španiji.
Spisal Martin Anderson Nexö.
- 4.) Orači.
Povest. Spisal Angelo Cerkenik.

VSE ŠTIRI KNJIGE
ZA 1.12.

Naročila pošljite "Proletarcu".

RIM

Poslovenil Etbin Kristan.

(Nadaljevanje.)

Sum pritaženih korakov, kakor tihotno tekanje miši, je zdrnilo duhovnika iz njegovih sanjarij in ga je napravilo, da se je obrnil. Pravkar so se odprla vrata in tapeti in na svoje začudenje je videl pred seboj okrog štiri- in petdesetletnega, debelega, čokatega abbeja; človek bi ga bil lahko smatral za črno oblečeno staro devico, in sicer že prav staro, tako je bilo njegovo lice prepreženo z gubami. Bil je abbe Paparelli, nosilec vlečke in komornik, ki je imel vsled zadnjega naslova nalogo uvajati obiskovalce. Ko je opazil mladega duhovnika, ga je hotel nekaj izpraševati, ali don Vigilio se je vmešal, da mu je pojasnil zadevo.

O, lepo, lepo! Gospod abbe Froment, ki ga bo njega eminenca blagovolil sprejeti. Prosim, počakajte, prosim, počakajte."

In zopet je odšel s svojimi drsajočimi, neslišnimi koraki na svoj prostor v drugem pred-sobju, kjer je bil navadno.

Pierru ni ugajal ta od celibata pobeljen, od preostrih verskih vaj razoran stari pobožni obraz, in ker se don Vigilio ni zopet lotil dela, ker mu je bila glava težka in so mu roke gorele od vročice, se ga je drznil izprašati. O, abbe Paparelli! To je izredno veren mož, ki je le iz čiste ponižnosti ostal na skromnem mestu pri Njega eminen-cenci. Sicer pa ga je ta diavoli naplačati s tem, da je včasih milostivo poslušal njegove nazore.

Ko je to govoril, je bila v žarečih očeh don Vigilia opaziti tajna ironija, še zakrita jeza. Nadalje je Pierra natančno opazoval in njegovo lice se je nekoliko umirilo; očitna poštenost tega tujca, ki ne pripada nobeni stran-ki, ga je premagovala. Zato je končno o-pustil svojo navadno, bolešno nezaupljivost in se tako spozabil, da je malo poklepetal.

"Da, da, včasih je mnogo dela. Njega eminenca je v raznih kongregacijah: V kongre-gaciji inkvizicije, indeksa, obredov in kon-sistorijev. Da se pospešijo zadeve, ki mu pri-padajo, prihajajo vsi spisi k meni. Jaz mo-ram študirati vsako reč, napraviti o njej po-ročilo, skratka spraviti vse v red... Da ne go-vorim o korespondenci, ki gre vsa skozi moje roke. Na srečo je Njega eminenca svetnik, ki ne intriguje ne zase, ne za druge. To nam dovoljuje, da živimo nekoliko ob strani."

Pierre se je živahno zanimal za vse te po-sameznosti v življenju cerkvenega kneza, ki je navadno tako skrito in ki ga legenda po-gostoma tako pači. Zvedel je, da vstaja kardinal poleti in pozimi ob šestih zjutraj. Mašo bere v svoji kapeli, pred oltarjem iz postkanega lesa v mali izbi, v katero nihče ne prihaja. Sicer pa obsega njegovo pri-vatno stanovanje samo spalnico, obednico in delavnico, vseskozi iz skromnih tesnih pro-storov, narejenih s pomočjo tenkih sten iz ene same velike dvorane. Sploh živi povsem v zatišju, brez vsakega razkošja, kakor tre-zen siromašen človek. Ob 8. zjutraj popje za zajtrk šalic mrzlega mleka. Potem hodi, kadar so seje, v kongregacije, v katerih je član, ali pa ostaja doma, da sprejema. Obed je ob eni; potem ima do štirih, poietu tudi do petih siesta, rimsko siesta, sveda čas, ko se ne bi noben sluga drznil le potrkati na vrata. Ob lepih dnevih se popelje, kadar se zbudi, v kraj stare Via Appia, od koder se vrača ob sončnem zahodu, kadar se zvo-ni angelsko češčenje. Potem sprejema od sedmih do devetin, večerja, odide v svojo so-bo in se ne prikaže več; tedaj dela sam, ali pa leže. Kardinali zahajajo v zadevah svo-je službe dvakrat do trikrat na mesec ob do-ločenih dnevih k papežu. Ali skoraj leto dni ni bil kardinal komornik pripučen na pri-vatno adjundco. To je bilo znamenje nemi-losti, dokaz boja, in vsa črna družba je tiho in previdno govorila o tem.

"Njega eminenca je nekoliko trde bese-de," je nadaljeval don Vigilio. V tem tre-notku zgovornosti je bil vesel, da je mogel kaj praviti. "Ali treba ga je videti, kako se smešija, kadar pride njegova nečakinja, kon-tesina, katero obožuje, da ga poljubi... Da veste, če boste dobro sprejeti, imate to za-hvaliti kontesini."

Ta hip je obmolnil. Iz drugega pred-sobja je bil slišati šum glasov; hitro je vstal in se globoko poklonil, ko je videl vstopiti de-belega moža v črnem, rdeče opasanem ta-larju in s črnim klobukom, okrašenim z zlato in rdečo vrstico, katerega je spremljal abbe Paparelli z nešteti ponižnimi pokloni v dvorano. Tudi Pierru je dal znamenje, da naj vstane in mu je še hitro pošepetal:

"Kardinal Sanguinetti, prefekt kongrega-cije indeksa."

Abbe Paparelli je izčrpaval vsó svojo uslu-žnost in je ponavljal s pobožnozadovoljnim obrazom:

"Vaša prečastita eminenca je pričakovana. Nalog imam, da takoj uvedem Vašo eminen-co. Njega eminenca Veliki penitenciar je že tukaj."

Sanguinetti, ki je imel zelo močan glas in korak, ki je odmeval, je nenadoma popa-dila zaupljivost.

"Da, da, truma sitnih ljudi me je zadrže-vala. Človek nikdar ne more, kakor bi rad. No, zdaj sem tukaj."

Bil je mož šestdesetih let, trščat in debel, okroglega, nagubanega obraza, velikanskega nosu, debelih ustnic in živahnih, vedno ne-mirnih oči. Predvsem se je opazalo na njem nekaj mladostnega, skoraj vinarnega. Nje-govi lasje so bili že rjavi, komaj malce pre-pleteni s sivimi nitmi, zelo negovani in v ko-drih čez senci počesani. Rojen je bil v Viter-bu in je študiral v semenišču tega mesta, pre-den je odšel v Rim, kjer je dokončal nauke na gregorijanskem vseučilišču. Iz njegovega duhovniškega službenega izkaza se je raz-bralo njegovo hitro napredovanje in njegov okretaj duh.

Najprej je bil tajnik nunciature v Lisboni, potem je bil imenovan za naslovne škofa tebaškega, s kočljivo misijo pa so ga poslali v Brazilijo; takoj ko se je vrnil, je postal nuncij v Bruslju, nato na Dunaju in končno kardinal, ne glede na to, da je pravkar do-segel suburbikano škofijo v rascati. Zelo izkušen v poslih, ker je prakticiral po vsej Evropi, ni imel druge znane hibe, kakor da je nekoliko preveč javno kazal svoje častihlep-nosti in da je neprenehoma sploštaril. Zda-j so pravili, da je nespravljiv in da zanteva ou-ltaje vrtnice Rima, dasi se je prej blizal Kvirinalu. V blaznem hrepenenju, da bi po-stal prihodnji papež, je menjal nazore in se je brezmejno tutil pridobivati ljudi, ki jih je potem zopet pušal na cedilo. Ze dvakrat se je spri z Levom XIII., pa se mu je zopet zazdelo pametno, da se mu podvrže. Resnica je bila ta, da je bil že skoraj priznani pa-peski kandidat, a da se je obrabljal s svojim večnim penanjem, da se je mešal v preveč reči in spravjal preveč ljudi na noge.

Pierre pa je videl v njem le preteka kon-gregacije indeksa in le ena misel ga je na-vdajala: Ta, da lahko ta mož odloči uso-d njegove knjige. Ko je torej kardinal iz-ginil in se abbe Paparelli vrnil v drugo pred-sobje, se ni mogel premagati, in je vprašal don Vigilia:

"Njui eminenca kardinal Sanguinetti in kardinal Bocanera sta pač zelo dobra pri-jatelja?"

V smehljaju so se skremžile tajnikove ust-nice, v očeh pa mu je vzplamtel ironija, ka-tor ni mogel več brzdati:

"Dobra prijateljs — o ne, ne! Vidita se, kadar ne gre drugače."

Razložil je, da se ljudje ozirajo na visoko rojstvo kardinala Bocanere, in da se zato radi zbirajo v njegovi hiši, kadar zahteva resna zadeva kakor danes sestanek izrednih sej. Kardinal Sanguinetti je bil sin malega zdravnika v Viterbu.

"Ne, ne, Njui eminenca nista nič prijate-lja. Če ljudje nimajo ne enakih idej, ne ena-kega značaja, se je težko sporazumeti. In predvsem, če se ženirajo."

Dejal je to tiše, kakor sam sebi, s svojim slabotnim smehljajem. Sicer pa je Pierre, ves zaposlen sam s seboj, komaj poslušal.

"Ali so se morda sešli zaradi kakšne za-deve indeksa?" je vprašal.

Don Vigilio je moral poznati povod sestan-ka. Ali odgovoril je le, da bi bil sestanek pri prefektu kongregacije, če bi šlo za zadevo indeksa. V svoji nepotrpežljivosti je bil Pier-re prisiljen, da se je oglašil z direktnim vprašanjem.

"Mojo zadevo — zaradi moje knjige — pač poznate, kajne? Ker pripada Njega eminenca kongregaciji in ker gredo spisi sko-zi Vaše roke, bi mi morda lahko dali kakšno koristno pojasnilo. Ničesar ne vem in sino hrepenim, da bi kaj zvedel."

Hipoma se je polotil don Vigilio zopet plašni nemir. Najprej je jecljal, da ni videl spisov, kar je bil res.

"Zagotavljam Vam, da nismo dobili še no-benega spisa. Prav ničesar ne vem." Potem pa, ko je duhovnik še dalje silil vanj, mu je dal znamenje, da naj molči, in je zopet začel pisati, kradoma pogledavajoč v drugo pred-sobje. Nedvomno je bil ba, da posluša abbe Paparelli. Gotovo, govoril je že preveč. In napravil se je za svojo mizo čisto majhnega, tako da je popolnoma izginil v svojem kotu.

Pierre se je zopet zatopil v svoje sanjarije; zopet ga je prevzelo vse neznano, vsa stara, zaspana otožnost, ki ga je obdajala. Neskon-čne minute so stekle; bila je že skoraj enajsta. Naposled ga je predramil šum odpirajočih se vrat in glasov. Spoštljivo se je poklonil kar-dinalu Sanguinetti, ki je odhajal z drugim, zelo suhim in velikim kardinalom sivega, po-dolgastega, asketskega obraza. Ali kakor da ni ne prvi ne drugi le opazil priproste-ga, tu-jega, malega duhovnika, ki se jima je klan-jal. Pogovarjala sta se glasno in zaupno.

"Da, veter se poleže, bilo je veliko bolj vroče kakor véraaj."

"Jutri imamo gotovo jugovino."

V velikem, temnem prostoru se je zopet razširila svečana tišina. Don Vigilio je še vedno pisal, ne da bi se bilo slišalo tiho šuštenje njegovega peresa na trdem, rumenkastem papirju. Slabo cinkanje počenega zvonca se je začelo in abbe Paparelli je pritekel iz dru-grega predsobja. Za hip je izginil v prestolni dvorani; potem se je vrnil in pomagal Pierru z roko.

(Dalje prihodnjič.)

Ženstvo v preteklosti in sedanosti

Po raznih virih priredila Anna P. Krasna

(Nadaljevanje.)

VII.

Ženstvo, tradicije in religija.

Tradicije so skoro vedno te-sno združene z religijo in po-sebno še tradicije, ki so od nek-daj in ki še danes precej pestijo ženski svet. Stare tradicije so bile od vseh dob civilizacije coklja napredku, a pri ženstvu, kot lastni skupini so se izkaza-le tradicije prava diktatorska sila, preko katere si ženstvo ni upalo. To in to je bilo za žen-sko prav in ono tam ni bilo za-njo, ni spadalo v njene "sfere", pa naj bi imela še boljšo možnost ali sposobnost udej-stvovanja izven določenih sfer. Naj je imela ženska talent u-metnika ali državnika, zanjo je bil že davno pred njenim roj-stvom določen njen poklic in če bi se mu protivila, bi jo imel pravico zancevati vsak otrok. rri starih bojevutih rodovih ni bila ženska čisto nič drugega kot rodilni stroj. Spartanci so posejevali svoje rodovitne že-nne junaškim in postavnim voj-sčakom, da so tako mogle tem uspešnejše služiti domovini, ki je potrebovala radi vednih vojn mnogo vojakov. Ni bilo to vsaki ženski ljubo, a tradicija je bila tu, je velela in žena se je jej je pokorila. Se danes ima-jo pri nekaterih primitivnih plemenih moški navado, da že-le svojemu gostu ob odhodu iz hiše, da bi ostala njegova žena dolgo rodovitna. Okrog šte-vilnih porodov, katere je religija od nekda povzdigovala kot zgled vršenja dolžnosti napram domovju, se pa suče dolga, nik-dar dovolj opisana zgodba ženskega trpljenja. Ali tradi-cija je menila, da je naravno, če ženska trpi za ohranjenje rodu in zato žena ni bila de-ležna kake posebne simpatije. Z otrokom pod srcem, z otro-kom v naročju in s kopico o-trok okrog svojih nog je mo-ra-la čisto delati kot vprezna živina. Ko bi po vsej človeški pravici morala počivati, je predla, šivala ali tkala. Re-ligija pa je vedno hodila poleg nje in povečevala njeno trp-lenje, če pa si je zaželela od-dih, če se je puntala in za-htevala razbremenitev težkega bremena, tedaj je religija kli-cala nanjo prokietstvo neba, pekia in moza.

Trpljenje žene ni bilo edino tradicijsko suženstvo, ka-terega je morala voljno zadeti na rame in ga prav tako vojno prenasati skoz življenje. Sma-tranje manjvrednosti an popol-ne nevrrednosti in bilo še hujše. I. tudi to je izviralo iz religioz-nosti. Stara kitajska religija, najstarejša religija civilizira-nih ljudstev je smatrala žensko za bitje brez duha in razuma. Mož je imel nad njo absolutno oblast in pravico lastnika. Hinaska religija zapoveduje ženski, da časti in spoštuje svo-jega moža kot boga, ter mu je popolnoma podložna. Znači-no je pri tem to, da so ravno hinaci filozofsko razdelili žen-stvo v šuri-giavne tipe, ki se imenujejo:

1. Padmini ali lotus-žena, lepa, zapeljiva, ljubeča nakit, pobožna in udana.

2. Chitrini-žena, ki je včasih umetnica, koketka, petje in zabavo in vednih sprememb želeča ženska. Ta tip ženske tudi ljubi mačke, pse, papige itd.

3. Shankini-žena, ki ljubi kričeče barve, je togotna a zna ljubiti in je zato priljubljena pri moškem svetu, ki rad draži in izziva, da se potem hehlja ob opazovanju izliva je-ze, pred katero pa mora včasih bežati.

4. Hastini-žena, groba so obliki in čustvih, počasna v miselnosti, konservativna, nedostopna novostim, zadovoljna z vsem, kar ji slučajno vrže življenje na pot.

Nalašč sem navedla te tipe, ker je vredno uvideti, kako zna-moška modrost definitivno do-ločiti ženske tipe, v katere se je ženstvo zgrupiralo baš po zaslugi religioznega moškega sveta, ki je hotel na vsak na-čin prepričati žensko, da je Eva in se mora zato na en ali drug način pokoriti za greh, ki ga je baže storila v dozdevnem raju.

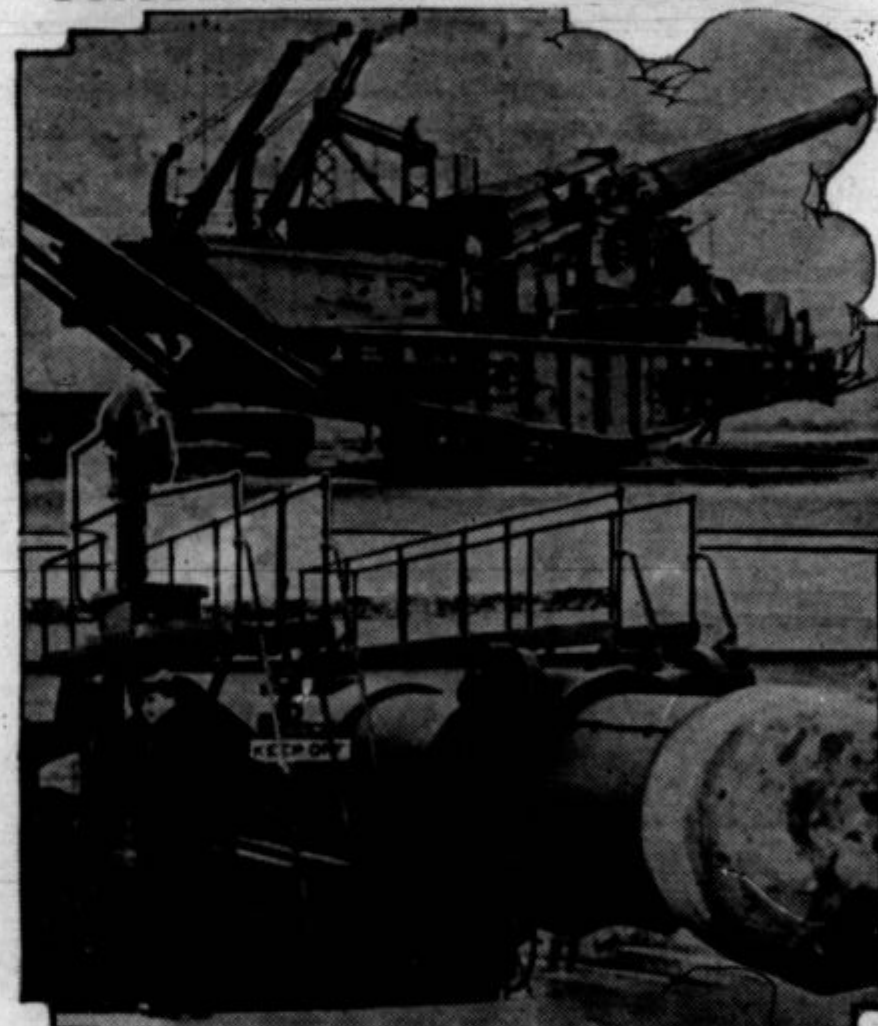
Da, kamorkoli pogledamo, v staro biblijo, v zgodovinske spi-se, povsod z lahkoto najdemo prastari opravičevalni nazor: kva mi je dala sad in jedel sem. Vse grehe, ki jih ima ali jih je imel na vesti moški svet v tem oziru, vseh se je skušal od nekda opravičiti in očistiti na ta nejuški in nemoški na-čin, — izgovarjanjem na žen-sko! Ze stari Grki so spretno opravičevali obstoj prostituci-je. Zdelo se jim je pač, vsaj najmodrejšim, da je prostitu-cija grd madež na vsaki civi-lizaciji, toda kaj, ko pa so žen-ske le Eve, zapeljivke! Vse-kakor je bil greh na njih sa-mih, saj so one same vzdrže-vale javne hiše! Tako na vi-dez. Če pa pogledamo za ku-lise, spoznamo, da so moški smatrali prostitutke za svojo neobhodno potrebo in so jih čisto imeli tudi v templjih. Tu-di država je imela dohodke od

prostitucije, kakor jih ima da-našnja Japonska, ki je vzlic s v o j i navidezni civilizaciji skrajno necivilizirana v tem o-ziru. Enako je v srednjem ve-ku krščanska cerkev vzdrževa-la v mnogih slučajih javne hi-še, ker je to prinašalo cerkvi prav lepe dohodke. Seveda te-ga ni bila kriva pobožna duhov-ščina, pač pa le ženske same, ker so bile moškimi zmirom v skušnjavo... Tudi modri Solo-mon ni bil sam kriv, da je mor-al skrbeti za sedemsto žen in tristo priležnic. Kajše! Kri-va je bila peklenska ženska za-peljivost, zakaj ženska je bila ustvarjena iz krivega rebra in zato je ostala njena natura zvi-ta in pokvečena ter zmirom nagnjena bolj k slabemu nego k dobremu. Tako je zapisano v knjigi "The Witch Hammer", ki je bila izdana v petnajstem stoletju po posebnem dovolje-nju papeža Innocenta VIII. Nič čudnega, če so se cerkveni oče-tje pričekali zaradi ženske du-še in šele po dolgotrajnih me-d-sebojnih prerekanjih končno (precej pozno) vendarle dog-nali, da ima tudi ženska prav-zares — dušo.

(Dalje prihodnjič.)

Alo želite prevzeti zastopništvo "Proletarca", prodajati zanj knjige in mu nabirati oglase, pišite upra-vništvo za pojasnila.

PROPAGANDA ZA OBRAMBO

Vsled homatij na daljnem vzhodu se je v Zed. državah zelo počela organizirana propaganda za "pripravljenost na obrambo". Zahtevajo, da se začne z gradnjo vojnih ladij in utrd, neglede na pogodbe. Svoječasno je ameriška vlada začela graditi utrdbe Fort Arthur, ki naj bi branile losangelski pristan v Californiji pred "sovražnikom". Računali go, da bo ta sovražnik nekega dne Japonska. Ni pa niti malo verjetno, da pride japonska vojna mornarica kdaj na ameriški Pacifik, namreč v Calif., ker je oddaljena 6.000 milj in nima otokov z utrdbami za baze, kakor jih imajo npr. Zed. države (Havajske, Filipinske in druge otoke). Zaraditega je Hooverjeva administracija v svrhu ekonomiziranja z utrjevanjem omenje-ne luke prenehala, zdaj pa ameriški džingoti zahtevajo, da se mora to delo nadaljevati neglede na krizo. Na sliki so omenjene utrdbe, kakor go-bilo, ko se je prenehalo z delom.

ŠE NIKOLI NI DOBIL

"AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR" v starokraj-skem časopisju toliko pozornosti kakor letnik 1932. Razne kulturne ustanove nas vsled tega vprašujejo zanj. Vsi kritiki se o njemu pohvalno izražajo.

AKO TEGA LETNIKA ŠE NIMATE, SI GA NAROČITE ČIMPREJ. STANE \$1.00

Priporočamo tudi, da ga naročite za svojce v starem kraju.

Pošljite nam naslov in vsoto, drugo izvršimo mi.

V naši knjigarni dobite tudi razne druge slovenske in angleške knjige po nizki ceni. Pišite po seznam!

Zahvala westallškega kluba J. S. Z.

West Allis, Wis. — Klub št. 180 JSZ, se zahvaljuje vsem, ki so na naši priredbi dne 20. fe-bruarja pripomogli do tako ne-pričakovano velike udeležbe. Četudi so razmere žalostne, vidimo, da se da z dobro voljo delavcev doseči velike uspehe. Zahvala gre med drugim čla-nicam "Venere", sodrugom in sodružicam kluba št. 37, somiš-ljenikom v West Allisu, in vsem, ki so prispevali potrebščine.

Odbor.

Joseph Triner dobil pri-znanje češke vlade

Joseph Triner, znani imej-telj firme, katere izdeluje Tri-nerjevo grenko vino, je prejel od češke vlade v imenu pred-sednika Masaryka red belega leva. Poročajo, da mu je bilo odlikovanje dano zaradi njego-vih zaslug na polju umetnosti in njegovih socialnih ter sport-nih aktivnosti.

Priredbe klubov J. S. Z. in drugih soc. organizacij

MAREC.
DETROIT, MICH. — Angleško po-slujoči odesk klub JSZ ima priredbo dne 6. marca v Slov. del. domu.
SPRINGFIELD, ILL. — Klub št. 47 JSZ vprizori v nedeljo 13. marca v Slov. nar. domu dramo "Veleja".
CHICAGO, ILL. — Koncertna in dramska prirediteljska družba št. 20 JSZ, v nedeljo 20. marca v Smith Hall, 2975 Clybourn Ave.
CLEVELAND, O. — V soboto 26. marca zabava v SND pod avspicije kluba št. 27 in njegovih odsekov.
CLEVELAND, O. — Pevski zbor "Delavec", odesk kluba št. 28 JSZ, priredi koncert v nedeljo 3. aprila v Slov. delavski dvorani.
CLEVELAND, O. — V nedelje 10. aprila koncert "Zarja".
CANONSBURG, PA. — Konferen-ca JSZ, za zapadno Penno v nedeljo 27. marca v dvorani druš. Postoja-ska Jama SNPJ.

APRIL.
DETROIT, MICH. — Vaudevilska i nkoncertna priredba v nedeljo 10. aprila pod avspicije soc. klubov in "Svobode" v Slov. del. domu.
BARBERTON, O. — Veselico s igro priredi klub št. 232 JSZ, v so-boto večer 16. aprila v dvorani dr. "Domovina".
MILWAUKEE, WIS. — V nedeljo 1. maja dopolne zborovanje illinoi-ske-wisconsinke konference JSZ.
BLAINE, O. — Konferenca soc. klub-ov in društev Prosvetne matice v nedeljo 17. aprila v A. Matosovih pre-storih.
CHICAGO, ILL. — V nedelje 24. aprila koncert "Save" v dvorani SNPJ.

MAJ.
BRIDGEPORT, O. — Prvomajska proslava kluba št. 11 JSZ, v soboto večer 30. aprila v dvorani na Boyde-ville.
MILWAUKEE, WIS. — V nedeljo 27. marca koncert soc. pevskega zba-a "Naprej" v S. S. Turn dvorani.
MILWAUKEE, WIS. — Prvomaj-ska proslava kluba št. 37 JSZ, v ne-ljeljo 1. maja v S. S. Turn dvorani.
CLEVELAND, O. — Dne 1. maja prvomajska slavnost v Slov. nar. do-mu.
WAUKEGAN, ILL. — Prvomajska proslava kluba št. 45 JSZ, v Slov. nar. domu.
MILWAUKEE, WIS. — Deveti red-ni zbor JSZ, 28-29.30. maja.

O ZADNIJ PREMAGARSKI STAVKI

Nace Zlemberger.

(Nadaljevanje.)

prav malo izdala, a v poletju se ljudje še kako prebijejo.

Teroristične metode.

V nasilnostih se N. M. U. od Lewisove in drugih unij A. F. of L. ni v tej stavki nič razlikovala. Delavce je skušala pritegniti v stavko z navduševalno propagando, kakor dela vsaka druga unija. Mlačne in boječe pa so se pridobili s silo. Pobili so jim sipe, ali pa jih primorali v vrste z grožnjami, da naj se boje za svoje kosti. Na enak način so organizirali masno piketiranje.

Početek stavke.

Stavke maja 1931 so se pojavile na več krajih. Naš kraj je bil med prvimi, ako ne prvi. Razmere so postale tako neznosne, in premogariji še niso pozabili prejšnjih boljših časov, da so se pozivu na stavko radevolje odzvali. Kdor pa se je branil, je bil prisiljen.

Novo vodstvo stavke.

Male postojanke, v katerih so bili le komunistični agitatorji, so prevzele vodstvo. Mnogi, ki so bili preje aktivni v U. M. W., so z njimi sodelovali. Pisec te razprave je v dopisih v "Proletarcu" in "Prosveti" apeliral na premogarje, da naj se odzovejo pozivu in zastavkajo. Naši rojaki, navajeni militantnosti v štrajkih, se niso branili. Ali kmalu so spoznali, da je ta stavka zelo slabše organizirana, kakor pa kdaj prej pod vodstvom U. M. W. In medtem, ko je prejšnja unija imela vselej nekaj stavkovnega fonda in organizirane pomožne akcije, smo imeli v tej borbi pod N. M. U. od kraja samo obljube. Seže, ko so nastale posebne pomožne akcije, so vsaj najpotrebnejši dobili nekaj pomoči.

Odnosaji s komunisti.

S komunisti imam mnogo opravka, že od kar je nastalo njihovo gibanje. Dasi sem skušal v vseh dolgih letih delavskemu gibanju edino koristiti in sem mu posvetil vse kar sem mu mogel dati, so me v prošlih 10. letih velikokrat silovito napadali. Ko so začeli s to stavko, sem jo jaz vzel za protest proti krivicam, ki se nam gode, nisem pa niti malo verjel, da bodo komunisti s svojo N. M. U. v tej stavki zmagovali. In res, vse navdušenje, ki je kipele v manifestacijah rudarjev, njihovih žen in otrok, se je razblinilo v nič.

Neuresničene obljube.

Največja napaka agitatorjev N. M. U. je bilo razsipanje z obljubami. "Vse ameriško delavstvo vas bo podprlo," so zatrpjvali. Ko podpore ni bilo, so rekli: "Počakajte, da pride podpora svobodnega delavstva iz Rusije." Rekli so, da ruski delavci zberejo milijon v ta namen, le potrpljenja je treba. A tega milijona ni bilo. Šele polagoma so začeli prihajati troki živil od enega ali drugega pomožnega odbora z veliko reklamo. Vsa ta podpora pa je bila zbrana bodisi med premogariji samimi, ali pa med delavci v industrialnih mestih. Bila je nezadostna. Pozimi bi

O debati in drugem iz Detroita

Detroit, Mich. — Eksekutiva socialistične stranke države Michigan je na prošli seji vzela v pretres vprašanje gmočnih sredstev, ki jih potrebuje v letošnji kampanji. Za prispevke apelira na vse strokovne in podporne organizacije, na posamezne delavce pa, da prispevajo po 25c mesečno do volitev. Kajpada so vsi ti prispevki pristojevoljni in se pričakuje, da se odzovejo tisti, ki jim je mogoče prispevati in ki razumejo, da tudi socialistična stranka ne more vršiti agitacijskega dela brez potrebnih financ.

V namenu, da se stranki v tem oziru pomaga, je aranžirana sodelovanjem vseh klubov maskaradna veselica v Fort Wayne hotelu. Vstopnice v predprodaji so po 50c in pri blagajni 75c. Najboljše maske dobe nagrado.

Soc. organizacija priredi veliko prvomajsko slavnost. Priljubljeni odbor je zanjo že na delu.

Naša stranka se je zavzela spraviti na referendum pri državnih volitvah tudi predlogo o zavarovanju nezaposlenih delavcev. Podpisi na petici, katerih je treba okrog 100,000, se nabirajo. Stranka apelira tudi v tej akciji, da ji nudite kolikor največ mogoče sodelovanja.

Sklenjeno je, da se priredi v Michiganu tekom leta kolikor največ mogoče socialističnih shodov in da se ustanovi socialistične postojanke.

Debata med s. Joško Ovnem iz Chicaga ter s. Martinom Mentonom o vprašanju diktature v slučaju, da pridejo socialisti na vlado, je bila jako interesantna. Oba sta imela dobro zamišljene govore. V začetku sta bila precej narazen v nazorih o demokraciji in diktaturi, proti koncu pa sta se zblížala.

Če dobe socialisti enkrat vlado, je pač umevno, da se bodo proti intrigam sovražnikov ali proti njih oboroženemu uporju poslužili državne sile, ki bo pod njihovo kontrolo.

Ob 7:30 zvečer je bila dvorana že polna. Navzoče občinstvo je izvajanju obeh govornikov pazno sledilo.

Po debati smo imeli domačo

Važna seja kluba št. 37

Milwaukee, Wis. — V četrtek 10. marca ob 8. zvečer se bo vršila v spodnjih prostorih S. S. Turn dvorane redna seja kluba št. 37 JSZ. Zaradi njene važnega sporeda in drugih zadev, ki pridejo pred članstvo, je potrebno, da se je udeležite v obilnem številu. Vabljeni so istotako naši somišljeniki.

Prisoten bo tudi sodrug John Ermenc, poslanec 5. distrikta, ki nam ima mnogo važnega poročati. Dalje bo med nami s. Herman G. Tusker, supervisor 5. okraja in s. Wm. H. Tesch, kandidat za aldermana v b. wardi.

Pridite vsi, da se prepričate, kako mi vršimo svojo delavsko dolžnost. Culi boste več govornikov, po končani seji pa bo podal sliko svetovnega položaja in bede med ljudstvi s. Frank Novak.

Delavci in delavke! Časi so resni. Strnimo se v svoji organizaciji v svojo obrambo.

L. Ambrozich.

Domača zabava milwaukeeškega kluba JSZ.

Milwaukee, Wis. — Klub št. 37 JSZ. priredi zabavo v soboto 5. marca v spodnjih prostorih S. S. Turn Hall. Ves prebitok je namenjen kampanjskemu fondu tukajšnje soc. organizacije.

Vse naše občinstvo, tu in v okolici je vabljeno na to zabavo.

Članstvo kluba opozarjam, da naj se polnoštevilno udeleži prihodnje seje v četrtek 10. marca. Med drugim bodo na dnevnem redu volitve delegatov za bodoči zbor, ki se vrši 28.—29.—30. maja v našem mestu. — Frank Poličnik.

Reports and Comments

Our Day-Sunday, March 6.

This is our final announcement for the Variety Program, sponsored by the English Division of branch 114, unday March 6, at the Slovene Workers Home on 437 S. Livernois (formerly Artillery). Everybody is asked to be there promptly at 3 P. M. so we can start the program on time.

The program consists of two plays, "Hans Von Smash", an English one act comedy and "Grobovi bodo izpregovorili", a Slovene drama. The English play portrays a young German immigrant that has just arrived to this country applying for a job at the farmhouse of Mr. Batch. He does not understand the American language very well, therefore makes all kinds of blunders which will keep you laughing from the beginning to the end. The Slovene drama describes the hardships among unemployed workers. Children without shoes, a mother denying herself food so that her children may eat, a grandfather, old, feeble and hungry who must be satisfied with a little tobacco now and then given him by the neighbors. Its director is comrade Frank Cosen Sr. The characters of both performances consist of talented people, an all star cast, and you can feel assured that you will enjoy Sunday afternoon March 6 witnessing the abilities of these young men and women.

The admission in advance is 40c and at the door 50c. A dance will follow the program. Those wishing to attend the evening entertainment only, a 25c admission will be charged.

The regular meeting of our English Division of branch 114 will be held Friday March 4 at 7 P. M. All members are urged to be present as a lot of important business is to be transacted. Following the meeting a discussion on "What is Socialism" will be led by comrade Stoyan Menton. Invite your friends so that they become better acquainted with Socialism.

Matthew Klarich, Detroit, Mich.

Learning the Game

On February 16 and 17, the Socialists of Imperial had the pleasure of having among their midst comrade Joseph Snoy, a very active worker for Proletarec. His visit afforded some of us a good opportunity of learning a few lessons in soliciting subscriptions for the paper.

The next day, Wednesday we motored to Aliquippa where we visited comrades Yerant and Smrekar.

zabavo, na kateri se je nabralo v podporo "Proletarcu" \$12.11. Člani kluba št. 114 so prispevali v pokritje izdatkov prireditve \$18.70, in s tem je tudi klubova blagajna dobila oporo.

Slovenski in hrvaški delavci, pristopite v naše klube, če še niste člani. Čas beži. Svet je v velikih vrtincih. V bojih odločujejo le organizacije. Po- stanite del organizacije tudi vi.

Znimanje za socialistično gibanje med ljudstvom v Michiganu narašča. Nekoč je bila soc. stranka v tej državi močna, ali 1. 1919-20, ko so se pojavili razkoli, je šla h komunistom, in tako je šlo vse dolgoletno delo v nič, kajti nekdanja soc. organizacija je po pristopu h komunistom kmalu izginila. En njen ostanek je ustanovil takozvano Proletarian Party, katera še eksistira, toda v Michiganu prav malo.

Angleško poslujoči mladinski odsek kluba št. 114 JSZ. je eden najbolj delavnih v naši zvezi. V nedeljo 6. marca bo imel veliko prireditev, na kateri vprizori slovensko socialno dramo "Grobovi bodo izpregovorili" in pa komedijo v angleščini "Hans von Smash". Ta program se prične ob 3. pop. Slov. del. domu. Pričakuje se velike udeležbe.

Peter Benedict.

If you want to read unbiased, truthful news and editorials that have the welfare of the public as the first consideration,

SUBSCRIBE TO

THE MILWAUKEE LEADER

The only English Socialist Daily in America
540 W. Juneau Ave. Milwaukee, Wis.

SUBSCRIPTION RATES:
One year \$6.00—Six months \$3.00—Three Months 1.50

We also stopped in New Sheffield. We thank the Antonic family for their wonderful hospitality shown us during our brief stay.

On Sunday March 6, branch No. 31 will hold its regular meeting. All members are urged to attend as there is important business to be transacted.

Josephine Yarnick, Imperial, Pa.

Cleveland Comrades to Sponsor Dance

If you want to forget your troubles and enjoy yourself for a few hours, attend the dance that will be given Saturday March 26 under the auspices of branch 27, its English Division and singing society Zarja, at the SND on St. Clair Ave.

The musicians will be Barbich's orchestra from Collinwood who will play everything from good old fashion waltzes to the latest dance melodies. Two prizes will be given for the best waltz couples. The women of our branch will work in the kitchen and prepare good things to eat.

We cordially invite all comrades and sympathizers from Collinwood, Newburgh and West Park to attend and make merry with the crowd. A good time is assured.

The English Division of branch 27 also appeals to the young folks to join its ranks. Our meetings are held every second Thursday of the month at the club room of the SND on St. Clair Ave.

Cyril Pengov, Cleveland, O.

Workers are Awakening

The Socialist Party of W. Va., is very active. In Star City the local has 35 members and on February 21, at their meeting a very good attendance was present. Comrade Snider and Franklin from Fairmont and comrade J. F. Higgins, state secretary gave interesting talks.

On February 15, at Fairmont, the Socialists held a meeting which filled the Court room to the capacity. Many people were standing outside listening to the speeches.

It seems that the people in W. Va., are waking up for their own political movement and the Socialist Party is making rapid progress.

Rosa Selak, Star City, W. Va.

Dynamic Detroit

Saturday, February 20, comrade Martin Menton of Detroit and Joseph Oven from Chicago gave different views and opinions in a debate on dictatorship before a large audience that filled the hall to the capacity. Many people that never attend our doings were present. We were glad to see them present and welcome them to all our affairs in the future.

Oven was the guest of his opponent after the debate. Personally, I believe Joseph likes Detroit and its Slovene population. Once a Detroit-er, always a Detroit-er. With him at the helm of branch 115, things would soon hum on the West Side. As it stands now the branch is very inactive and will soon reach the ripe old age.

Friday, March 4, at 7:30 P. M. is the date of our sub-branch meeting at 116 E. Six Mile Rd. Important discussions will take place. Complete plans of the program to be held Sunday March 6 will be outlined. The ninth regular convention to be held in Milwaukee the latter part of May will be discussed. Who will represent us there? Be sure and come to the meeting and tell the entertainment committee what you are willing to do on the day of the program. Remember we are going to satisfy the people on that day, if it's the last thing we do. Therefore, we need your help to accomplish and assure success. Let's try and have a full house at the meeting. Bring your friend. Suggest new ideas in regards to entertainment. Let's work, not forgetting pleasure by any means.

Members, look after your dues. Arrange so that you will be in good standing. This phase will be fully discussed by the organizers.

In conclusion, I hope you will all be present at 3 P. M. Sunday March 6, when the curtain rolls up and the Slovene characters begin to show a life-like portrait in the drama "Grobovi bodo izpregovorili". Get your tickets before the program and take advantage of the lower price.

A Comrade, Detroit, Mich.

Observations from Milwaukee

In the name of branch 37 and its sympathizers I want to thank the Slovene comrades for choosing Milwaukee as the seat of the next JSF convention. We realize the trust and confidence which you have bestowed upon us, by voting for Milwaukee, the best Socialist governed city in the USA. We will do all in our power to make this convention the best and the most memorable one in the hearts of the delegates and Slovenes of Milwaukee. Again I thank you and hope that you will never regret casting your vote for our city.

February 23 branch 37 held a special meeting. Another large happy gathering of 80 comrades convened and discussed plans and preparations for our coming JSF convention. The enthusiasm, co-operation, and willingness to work shown by our comrades was really unsurpassable. Every one of us is determined to put it over the top in a better way than it has ever been done before in the history of the JSF movement. A preparation committee of 14 was elected. The committee consists of 4 comrades from West Allis. 8 from branch 37 and 2 from its English sub-branch. Let's all roll up our sleeves, comrades, and get to work at once.

All comrades, who can spare a few hours on Saturdays and early Sunday mornings, please meet at South Side Turn Hall, which is our lower 5th ward Socialist campaign headquarters. Distribution of Socialist pamphlets and the "Socialist Campaigner" will start in full swing. This Socialist agitator must reach every home in the city for the next six weeks until the final election. I urge all comrades of the English sub-branch to take part in distribution of the "Campaigner" in our 5th ward. Remember the saying "As you sow so shall you reap". Let's all sow and the reaping shall come in the form of electing majority of our Socialist candidates. Our campaign headquarters are open from early in the morning until 10 o'clock at night. Work for Socialism!

On Saturday, March 5, branch 37 will hold a domaća zabava at the S. S. Turn lower hall. Every one is invited. A good time is assured to all comrades, friends and Socialist sympathizers. The admission will be \$1 for gents and 50 cents for ladies. All the proceeds to go to the general campaign fund. Come to the party, thus helping to elect our candidates and spreading the real brotherhood, Socialism among our workers.

Here are the names of Socialist candidates for whom every Slovene comrade, sympathizer and friend of the labor movement should vote. This list is for the 5th ward voters:

Mayor, Daniel W. Hoan; City Comptroller, John Banahowicz; City Treasurer, John W. Mudroch; City Attorney, Max Raakin; Justice of the Peace, Carl R. Hampel; Alderman, William Tesch; Supervisor, Herman G. Tucker.

Twenty "little blue books" by leading Socialists on twenty phases of socialist thought and action

The LITTLE LIBRARY of SOCIALISM ONLY \$1.00!

Socialism and the Farmer's Problem.....	ALGERNON LEE
Socialism and Culture.....	UPTON SINCLAIR
Why I Am A Socialist.....	HEYWOOD BROWN
Socialism and the City.....	MAYOR DANIEL W. HOAN
Will Socialism End The Evil of War?.....	DEVERE ALLEN
Pioneers of Socialism.....	MCALISTER COLEMAN
Incentives Under Socialism.....	G. D. H. COLE
Socialism and the Trade Unions.....	JAMES ONEAL
Current Objections to Socialism Answered.....	JOHN M. WORK
The Socialist Goal.....	FRED HENDERSON
The Betrayal of the Workless.....	MCALISTER COLEMAN
Can Socialism Prevail in America?.....	JAMES ONEAL
Forces Making for Socialism.....	PAUL BLANSARD
Organizing the World for Socialism.....	CLARENCE SENIOR
Socialism and the Individual.....	NORMAN THOMAS
Socialism and Women.....	MARION PHILLIPS
The Practical Accomplishments of Socialism.....	MORRIS HILLQUIT and NATHAN FINE
The Practical Program of Socialism.....	HARRY W. LAIDLER
The Political Philosophy of Socialism.....	MORRIS HILLQUIT
Socialism and Communism.....	NORMAN ANGELL

ORDER FROM:

PROLETAREC (BOOK DEPARTMENT)

3639 W. 26th STREET CHICAGO, ILL.

Find the names of the candidates, listed on the different ballots and put a cross after them. Vote for clean and efficient city government.
Anton Kamnikar Jr., Milwaukee, Wis.

"Good News"

Good news? I say so! In a report from the Socialist Headquarters in Chicago was the announcement that the Socialist Party of America had an increase of 7,000 members in the entire month of January. Well, I certainly rejoiced at the tidings and I believe everyone of you who is interested in the welfare of the people and the amelioration of conditions will doubtlessly share my enthusiasm equally.

Yes, sir, the populace is coming to the realization that the present system offers nothing but extreme distress and misery. They perhaps have been a bit slow in the past, but their interest in economic and political affairs has been steadily increasing. Especially since the depression which dates back as far as October 1929 to the present day, until goodness knows when prosperity will cease playing hide and seek.

That the capitalist system is one which is pernicious, vicious, avaricious, malicious—that's all the "cious" can think of right now—and must be substituted by one that will provide means of livelihood and happiness for all; this is eagerly being sought by multitudes. They are waiting to be led along the right path and now, as never before, is the opportune time to reach them with the message of Socialism.

I have belonged to the Socialist Party since April 1930 and have been studying the Socialist philosophy for quite some time. It certainly is an ideal organization, so let us one and all participate in educating the masses and success will be ours.

Lydia Zornik, Herminie, Pa.

Full House in Sight

The colonel's wife sent the following note to Captain Green:

"Colonel and Mrs. Brown request the pleasure of Captain Green's company to dinner on the twentieth."

Captain Green's reply gave her a shock. It read as follows:

"With the exception of four men on leave and two men sick, Captain Green's company have great pleasure in accepting your invitation."

In the Arctic

Eskimo Papoose—Baw-w-w. I want a drink.
Eskimo mother—Shut up, it's only six months till morning.

Among the things an executive must learn to achieve great things is a second time.

To broaden your knowledge of the Socialist and Labor movement, read

The New Leader OFFICIAL ORGAN, S. P.

7 East 15th Street, NEW YORK CITY, N. Y.

One year \$2, half year \$1, three months 75c.

SORODNIKOM V STAREM KRAJU

boste zelo ustregli, ako jim naročite

"AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR"

Pošiljatev izvršimo mi. Posamezen izvod stane za stari kraj \$1.12.

Gold and Bricks

The federal congress has finally decided that it will not give even a small amount of relief to the hungry—after providing billions for the aid of financiers.

The vote in the senate, for and against the La Follette-Costigan bill, was 35 in favor and 48 opposed.

It was well known that Hoover would have vetoed the bill if it had been passed.

Republicans and Democrats alike share in the disgrace of spurning the helpless and assisting the rich.

The same crowd is now seriously considering a sales tax on manufactured goods, to be added to the price of course, so as to make up the deficit in the federal treasury by taking the money from the masses.

Take the money from the people and give it to the wealthy.

That's good Republican and Democratic doctrine.

The money could easily be had by boosting the rates on the surtaxes of the rich and on inheritances in the higher brackets—but that wouldn't be good old-party policy.

The unemployed and dusted masses—except a few of them who voted for Norman Thomas in 1928—have no kick coming. They voted for exactly what they are getting.

We always said the old parties were dealers in gold bricks.

They give the gold to the wealthy.

They give the bricks to the poor.

How long is this to continue?

It will continue just as long as the people stand for it.

So long as they go to the polls and vote as if they hadn't a spoonful of brains, the Republicans and Democrats will treat them like damn fools.

Whenever they wake up and vote intelligently, they will get what is really coming to them.

Nothing would put a bigger scare into the old partyites than a great Socialist victory in Milwaukee this spring.

They might do something after that.

—The Milwaukee Leader.

Toll Bridge Folly is Exposed

When "private enterprise" gets a snaffle on public needs, heaven help the public!

The immediate cause of this remark is a toll bridge controversy in West Virginia. A toll bridge was erected in that state some 25 years ago at a cost of \$42,000. It has been permitted to charge tolls which yield \$60,000 a year. The state wants to buy; but the holders of the bridge capitalize its earnings, and say that they will sell only at \$325,000!

A West Virginia paper asks what the state public utility commission means by allowing charges in a public necessity large enough to yield such exorbitant profits, and calls for a general investigation of bridge tolls.

It would not be a bad idea if congress would investigate the tolls charged by the toll bridge companies which received national instead of state grants of the privilege. There was a regular epidemic of bridge bills in congress a few years ago, and the wretched things are not abolished yet.

When public business—water, roads, electricity—is turned over to private greed, the public is skinned. There are exceptions; but that is the overwhelming rule.—Labor.

Private and Public Agencies

If the 295,385 workers who received jobs free of charge through California state employment offices during the two years ending in June, 1930, had been obliged to buy them from private agencies, the aggregate cost to the workers would have been \$1,231,755, the California department of industrial relations reports. The average cost to the worker in the biennium 1928-1930 for each job received through a private employment agency was \$4.17.—American Labor Legislation Review.

Oh, No

Railroads are not operated for private profit if President Shoup of the S. P. is to be believed, oh, no. They are run "All in the interest of greater capacity, safety and economy," and, of course, to accommodate the "public". Isn't it pathetic?

If our big men keep on developing their altruistic instinct much further, pretty soon, by gum! they'll be operating the steel and power trusts as purely philanthropic institutions. And won't that be just too lovely for anything! It will.—Industrial Democracy.

There are too many parasites. Let's get rid of them, on the sound principle that even one parasite is one too many. And capitalism swarms with them, keeping the workers poor.

Unite To Abolish Exploitation

By Donald J. Lotrich.

There is not a worker in this country who would not want better living and working conditions than are now existent. Be he a coal miner, steel worker, lumberjack, teamster, electrician, cotton spinner, tailor, or any other skilled or unskilled laborer they all hope for greater pay, fewer hours, and better conditions. And it is a good thing for civilization because this force of hope keeps the world thinking and progressing. Many American workers can still relate dramatic tales that caused the rise of unionism. Long hours; uprisals. Brutal attempts to squeeze every ounce of energy and power out of human beings; their subsequent beatings and dismissals. Lack of time for anything but work and sleep. Sickness and lack of care. Thoughts of unity and strikes. First attempts

—failures. Organization and repeated strikes. Threats of corporatism, capitalists and jurists; pickets, injunctions, jail terms. The workers of this country have a noble history, of uphill battles, for more pay, fewer hours, and better working conditions. "Capital came before labor," how unsound. Labor produced all of the present capital. Some one had to dig to bring coal, iron ore, silver and its allied minerals to the surface. Some one had to swing the ax and pull the saws to cut the timbers. Some one had to feed the cows, horses and chickens and plow and till the soil to raise foodstuffs etc. All of that is the work of labor; of men who sought to build and construct. But it has been handed down to us and the Gods have so decreed even in the early days of Barbarism that one tribe would overpower another, and take illegal possession of the others belongings.

It has been an old superstitious tradition that the rich were born to rule, to be rich, and that the poor must always remain such. From this they would imply that the poor worker is inferior to the rich. Not so, however. Nature has made no distinction—between the new life born in the palace and that of the cabin. The one, like the other, must have parentage. Further, science has disclosed that many a cranium of the poor contains better thinking ability than many craniums of the rich. The greatest scientists, engineers and in-

vestors have come from the ranks of the poor. Need we point to Stein, act, Einstein, Lenin. Where the poor have degenerated lack of nourishment and care are responsible.

Oscar Ameringer wrote in his weekly sometime ago that the Czar was blind to the pleas of his starving downtrodden race, and what happened? The ruler that was born to rule thru inheritance, is now "firing" in the hot place. The mighty force of even one of the most backward races on earth has risen to challenge their inferiority. And they have made splendid progress.

They are bringing the vast multitude out of the drudgery, servitude and starvation in which the nation has been kept under the rich.

In 1776 England's rich rulers were too greedy and they lost their American colonies, says Ameringer, and this same greed and lust for unearned money is going to bury American capitalism.

Reports have it that the incomes of corporations have increased \$750,000,000 during 1930, a year in which it is safe to say that about 7,000,000 people were out of work. This is prosperity for the rich of course. And while the young workers who are supposed to be the backbone of the coming generation, amuse themselves in thinking what wonderful ability a man like Mr. Grace of the U. S. Steel Corp., must have to wield such miraculous power to bring his employers such vast profits. They should know that every dime of that million dollar bonus is sweat from the brow of several hundred thousand workers who slave their days away for a "measly" three or four dollars per day to enable Grace and Schwab to reap their millions. The coming generation should know that this is unjust. Give these several hundred thousand workers who slave for Grace a decent pay so that they may buy the right kind food, clothing and shelter. Give them shorter hours so that they can develop mentally and spiritually. Give them time for study and relaxation. They are not getting none of this, that's why these several hundred thousand workers' even though they be not permitted to say; know that Schwab and Grace have robbed them of a liveable pay. These workers should have no heart for a few individuals who are exploiting the thousands and millions of hands. They should know that lack of pay, with which to buy bread, shelter and clothing, is the cause of all this misery and sickness. How then can anyone defend the present system? Why then should we not unite to hasten the end of this exploitation?

Guns and Children

Guns are being used by children under 15 years of age to kill themselves at play, or by suicide, or to kill others by intention. The youngest case noted in 1931 was that of a baby 19 months old who found a gun under a pillow and killed itself. One child 4 years old found a gun in a drawer and killed itself. One child 5 years old killed her mother. These cases were called accidents, but leaving guns within reach of children of any age is far from accidental.

I have collected in 1931, without the aid of a clipping bureau, clippings of more than 50 cases of children killing of wounding themselves or others with guns. Most of these were intentional murders. Three children killed their fathers and one her mother. Several were planned burglaries. There were cases of robbery by night, cases of hold-ups and one duel.

Two boys, 12 and 15 years old, are serving life sentences for murder. Two quarrels that resulted fatally involved using a javelin and a penknife. There was one case of intentional drowning of a younger playmate by a boy 9 years old. There was one case of a murder by a gang. None of these cases were accidents.

There are too many guns in homes. And too much thinking in terms of killing. It should be impossible for any child to get hold of a gun.

Consider also the influence of pictures, books, and songs. Protect children from guns and from thoughts of killing. Teach children the value of life, their own and that of others.

—Alice Park.

Be Alert and Determined

A government that will permit millions to become hungry and ragged in the midst of plenty is badly out of working order and needs to be repaired. If government cannot protect its subjects in the right to make a living, then what is its purpose?

But governments are responsive only to an alert and determined people.—The Labor News.

Doing It Alone

Bizz: "Why are you so bitterly opposed to expert advisers?"

Boss: "I prefer to make my own mistakes."

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

Sunday, March 6, at the Slovene Workers Home on 437 S. Livernois ave. will be a big day for our comrades and sympathizers in Detroit. The English Division of branch 114 have charge of the entire Variety Program and entertainment for which a small charge of 40c in advance and 50c at the door is the admission price. A dance will follow their program.

Comrade Joseph Oven, who recently visited Detroit, gave a report of the debate between comrade Menton and himself at the branch meeting last Friday. Several comrades also talked about various problems of the JSF that will come before its convention in Milwaukee. From the YPSL comrade Schneid was present urging the co-operation of our branch for the International Festival that will take place Sunday March 13 at the Workmen's Circle Lyceum on Kedzie and Ogden Ave.

Branch 20 of Chicago will, on Sunday March 20, sponsor a theatrical performance and dance at Smith's Hall, 2975 Clybourn Ave. The English Division and singing society Sava of branch 1 will add their co-operation for this affair. Speakers, a short drama, singing and other entertainment make up their program which will begin at 6 P. M. Admission tickets are 25c in advance and 35c at the door and can be purchased at the office of Proletarec.

"Daily Bread", a social drama which will be produced by players of the English Division of branch 1 on Sunday March 27 at the SNPJ Auditorium, portrays despair and hardships that people suffer when cast on the streets without jobs. A mother's hope of giving her daughter a better education is shattered when her husband who had just received a job

returns home jobless. A Slovene play "Among Brothers" will also be staged. Several musical numbers, speakers and singing society Sava are included in the program. It will be sponsored by the Chicago district SNPJ Federation. All proceeds go for its unemployed members. Admission tickets are 40c in advance and 50c at the door.

All members of the English Division of branch 1 are urged to be present at the regular meeting next Thursday March 10. Our senior comrades promise to attend and assist the young group in their activities. One of the Blue Books, "Can Socialism Prevail in America" by James Oneal will be the topic for discussion. Invite your friends.

The National Executive Committee of the Young People's Socialist League recently held a two-day meeting in Milwaukee. It was planned at this conference to hold their National Convention and Jamboree on July 2, 3 and 4th in either Reading or Cleveland. Arrangements were also made to send out organizers to increase the number of branches, the printing of a monthly bulletin and other organization work was outlined. Several resolutions were adopted urging the young workers to organize to resist capitalist war, demanding immediate and complete disarmament at the Geneva Conference, the abolition of child labor and demanding the release of Mooney and Billings, Alfred Hoffman and the Scottboro boys.

A conference of branches and lodges of Illinois and Wisconsin, affiliated with the Educational Bureau, will be held May 1 in Milwaukee. It is important that each lodge and branch in this district be represented with delegates.

THROWN OUT

"A War to End War"

Newspapers are filled these days with news from the Far East of Japanese military activities against China.

We hear of the activity of our own armed forces in an effort to protect American lives and property in China. On the surface of things one would off hand say that there was war between Japan and China, but it appears that there really is no war.

One thing stands out very plainly, however and that is the case with which our papers could sway the masses of our people into one more donning the garb of soldiers and marching or sailing away to war.

The last war cry was "to make the world safe for democracy", also "a war to end war."

Now, because there is a fight between two nations of the yellow race in which one seeks to shoot its way into the other one for the sake of securing a market for their surplus goods, we find most of the civilized white races seeking an excuse to get in on the market grab.

It should make every worker feel real patriotic when he reads in the daily press about the United States marines patrolling the Standard Oil property to protect it from damage by the quarreling "yellows".

You see the papers have a nice way of telling about this near war, by saying that the United States is ignored here and there and how little the Japanese appear to care for what they do to what is considered American rights. All this kind of jingo press stuff keeps the thoughtless masses in a perturbed state of mind and inflames their patriotic spirit. Few if any of our daily papers come out with editorials against the country entering into the possible and probable war. The only thing over in China that will afford this country an excuse for getting mixed up in a war with the Japanese will be the protection of capital of American capitalists who invested money in that country for the purpose of exploitation.

Now is the time for congress to say that the United States will furnish boats to take every American out of that country and if they don't want to take advantage of such an offer, just let them take their chances with the unarmed Chinese, but the United States will have nothing more to do in that war-threatened area.

—Toledo Union Leader.

Socialists in Japan Persecuted

Japan's war against China has met with determined opposition from Japanese Socialists, who are now being subjected to severe persecution by the militarists and capitalist clique that dominates the government. Advances from Tokyo report the imprisonment of Toyohiko Kagawa, internationally known Socialist leader, and many of his associates. Scores of laborers and peasants, leaders and radical students have been arrested. Many of them have received cruel and inhumane treatment in the attempt of the government to break the morale of the Socialist opposition.

Despite the repression, the resistance to imperialist war gains strength daily. Workers and students have demonstrated before the Mitsui banks in Tokyo and Osaka. The Mitsui companies which have an influence in Japanese economic life comparable to the dominance of the House of Morgan in America, have been the chief beneficiaries of Japan's seizure of Manchuria. Peasant riots directed against the great landowners are frequent occurrences.

The military adventures has proved far more costly than the imperialists had calculated. Japan is rapidly approaching a financial crisis, and unless loans can be obtained from France or the United States, the whole capitalist structure of Japan—which has long rested on shaky foundations—may topple.

In recent months the Japanese Socialists have made considerable progress toward a united front. A year ago there were five labor parties in the political field plus several small local ones. In July a merger was effected that narrowed the field to three—the Shaikai Minshuto (Social-Democratic), the Zenkoku Rono Taishuto (All-Japan Farmer-Labor Mass party), and the Ronoto (Farmer-Labor party). It is now reported that these have merged into a United Labor party, although definite confirmation is lacking at this time. All have sprung into existence since 1926 when universal male suffrage was granted after vigorous agitation by the workers.

Paul Porter in the New Leader.

The Industrial Heretics

By RALPH CHAPLIN

They say we are revolvers—that we stirred
The workers of all nations to rebel—
And that we would not compromise with Hell,
But damned it with our every deed and word.
They feared us as we faced them undeterred,
And gave us each a coffin of a cell
In this steel cave where living corpses dwell—
Hate-throated here that we might not be heard.

We are those fools too stubborn-willed to bend
Our necks to Wrong and parley and discuss.
Today we face the awful test of fire—
The prison, gallows, cross—but in the end
Your sons will call their children after us
And name their dogs from men you now admire!

It's all right to tax those who are able to pay, but we should also tax those who are able to dodge.